

GYÖRGYI

Nógrádi Gergely

Miért pont ő?

Nógrádi Gergely

GYÖRGYI

Miért pont ő?

*A könyv bevételeiből
a szenvedélybetegek kezelését segítő
Sokproblémás Családokért Alapítványt
támogatjuk.*

Nógrádi Gergely

GYÖRGYI

Miért pont ő?

PRESSKONTAKT KIADÓ

© Nógrádi Gergely 2008

© Presskontakt Bt. 2008

www.presskontakt.hu

www.nogradigergely.hu

Postacím: Presskontakt Bt. 1395 Budapest, Pf. 442

Felelős kiadó a Presskontakt Bt. ügyvezetője

Borítófotó: Szabolcs László

Fotók: Kéner Viktória, Szabolcs László, MTI

E-mail: info@nogradigergely.hu

ISBN 978-963-9503-40-3

Műszaki szerkesztő: Székelyhidi Ica

Szöveggondozás: GRAF-ICA Bt.

Megjelent 6,5 (A/5) terjedelemben

A könyv a debreceni Kinizsi Nyomdában készült

Felelős vezető: Bördős János ügyvezető igazgató

„Olyan hülye vagyok... komolyan vágyom rá, hogy egyszer nagy címlap legyek a Storyban vagy a Blikkben... jó, persze, most mosolyogni látsz, azt hiszed, viccelek, és talán egy kicsit igazad is van, de valahol mélyen tényleg szeretném... mondtam is a Story főszerkesztőjének, tudod, valamikor együtt rádióztunk, szóval mondtam neki, hogy kis kockába már sikerült felverekednem magamat a címlapra... válás, depresszió, pia, „egy élet romokban”, a szokásos, hisz ismered a dörgést... egy kis kockára azért elég volt... de megmondtam neki: ahhoz, hogy nagy címlap legyek, szerintem meg kell halnom.”

Albert Györgyi halálának másnapján a riporternő hatalmas portréjával a címloldalán jelent meg Magyarország legnépszerűbb bulvárlapja.

Gyász

2008. október 3.

Ma meghalt Albert Györgyi.

Negyvennégy éves volt.

Egy taxiban lett rosszul.

Háromnegyed órán át küzdöttek az életéért.

A bárban, amely törzshelye volt, háromnegyedig ürített pohara maradt utána.

Az a pohár, amely élete utolsó fél évtizedében a világmindenség egyetlen szilárd pontját jelentette számára.

Két könyvet írtunk együtt. A harmadikat egyedül készítettem el. De úgy érzem, ezúttal is itt van velem, és vezeti a tollamat. Vigyáz, hogy úgy emlékezzem rá, ahogy ő vallott önmagáról. Őszintén. Őszintén mindhalálíg.

*

Nyolc órával Györgyi halála után aludni próbálok. Hiába. Zaklatottan forgolódom vagy harminc percig. Nyolc órája tudtam meg, hogy lelki és szellemi társam nincs többé. Nyolc óra kellett hozzá, hogy újra ura legyek az idegeimnek. De nyakamon az olajos tajték mutatja: a neheze még csak most következik. Agyam mint egy vetítógép. Tucat-szor végigjátszatom vele az utolsó találkozást. Belváros, füstös kiskocsmá, nyár vége. Bablevest kér, pedig

nem szereti. Megint rossz bőrben van. Arcán számomra ismeretlen grimasz: mint egy haldokló fintora. Egész este képtelen a mosolyra. Ilyen talán még sosem volt velünk. Nem tudom megnevetetni. Hiú reménnyel telve tapogatom kiugró arccsontját, vékony, fehér csuklóját. Hinni akarom, hogy szándékos a jelentős nyári súlyvesztés. Egy ideje állandósult óhaja a fogyás. Fontos a lelkének. Ezért is döbönt meg, hogy ezúttal a szokásosnál sokkal többet beszél az elmúlásról. Amikor megunja a panaszkodást, csak ül, lehorgasztott fejjel, kétségbeesett gondolatokba merülve. A jellegzetes depressziós tünet. Aztán váratlan felcsillan a szeme, és az ellenkező végletbe esik. Illúziókba ringatja magát: arról beszél, hogy így, közel a versenysúlyához, kifoghat egy negyedik férjet. A közismert férjfelőltről, D.-ről kérdezem, de legyint: már vége. Akaratlanul szóba hozom a betegségét, mire csökönyösen ismételteti, hogy jól van. Fuldokló, görcsös köhögés rázza; hónapok óta képtelen kikúrálni magát egy megfázásból.

Körülöttünk szánakozó pillantások: naná, hogy felismerik. A média rendesen beégette az agyakra az arcát és a magánéletét. Ez a dolga, persze. A mindenholnan kiebrudalt riporternőnek már csak némi hírverés jut osztályrészül. Ahogy az egyik volt pasija mondta, amikor a szeretőkről szóló Albert Györgyi-könyv miatt megkerestem: „Az ilyeneknek, mint *az a nő*, csekélyke élet dukál tele szenvedéssel, majd jön a jutalom: a megváltó halál.”

Nem bírja tovább a füstöt a kiskocsmában, betegségtől érzékeny hörgői sajogni kezdenek. Kilépünk a friss levegőre. Hosszan bolyongunk a belvárosi utcákon. Fölöttünk hunyorognak a csillagok.

– Jó lenne elérni őket! – mutatok rájuk álmodozva.
Megint a fintor... Cinikusan veti oda:

– Én már évek óta csúszom-mászom. Semmi közöm a csillagokhoz.

Október 3-án éjszaka egyetlen csillag sincs az égen. Ha előrenyúlók a sötétben, ujjaim mintha nedves homlokot érintenének. Kinyitom a szemem: Györgyi arca lebeg előttem. Nincs teste, nincs súlya, a jelenség valamiféle érzéki csillagköd.

Mint koporsófedél, úgy borul rám a sötétség. Baljós csend támad, az alabástromfehér arcot gyöngyházfényű karikák ölelik. A besüppedt szem alatt árkok sötétlenek, az orr mindkét oldalán kék erek emelik ki a finom keret fehérségét.

– Györgyi... – suttogom.

Belém hasít a kín, a lélek éhsége: az érintés vágya. Halványodni kezdenek a vonásai, aztán végképp árnyékba borul. A szenvedély utolsó lüktetésével utána-vetem magam, de kezem csak a levegőt éri.

Az élőknak vissza kell térniük az életbe, a holtaknak pedig a túlvilágon a helyük.

Meg a szívünkben.

*

Három órát, ha alszom. Meggyőződésesem, hogy az sem alhat túl jól, akinek Györgyi, amíg élt, esetleg sok fejfájást okozott az őszinteségével. Nemigen perdül táncra, nem tapsikál az örömtől.

Mindenki érzi, mindenkinek éreznie kell, hogy egy nagy formátumú személyiség tűnt el örökre közülünk, aki sosem futhatta be azt a pályát, amelyre a képességei alapján hivatva volt. Hajnal felé feltámad bennem a lázadás szelleme: az nem lehet, hogy ez a zűrzavaros és érthetetlen világ tudomást sem vesz egy ilyen végtelenül értékes Ember elmúlásáról! Valahogy emléket kellene állítani ennek a minden ellen lázadó, s közben mindig és mindenben a megnyugvást kereső furcsa lénynek, aki negyvennégy évig közöttünk élt, de boldogtalanul. Valahogy választ kellene találni a kérdésre, hogy *miért pont ő*, akinek ez a sors jutott?

Naphosszat keresgélek az iratok között. Mindenre szükségem van, ami vele kapcsolatos. Megsárgult jegyzetek, rengeteg spirálfüzet és notesz. Kezembe kerül a Koltai Robiról írt nagyon szókimondó és átkozottul kemény könyv, amely nyolcvan százalékban már kész volt, amikor Robi úgy döntött, hogy bár tetszik neki, egyelőre várjunk vele. A Nádas Gyurinál készített jegyzeteket is megtalálom: a papájáról, a neves zeneszerző Nádas Gáborról akartunk darabot írni, aztán az is félbemaradt. Pedig mennyi jó sztori, s mind az íróasztalfiókban hever. De hol vannak a Györgyivel folytatott beszélgetések dokumentumai? Emitt néhány jegyzet Pataki Ágiról egy

soha el nem készült, de leplezetlenül tényszerűnek szánt szupermodell és üzletasszonyi önéletrajzhoz. (Emlékszem, a férje, Kovács Gábor mennyire szorgalmazta a kötetet!) Amott egy aprólékosan teleírt füzet egy ételszállító cég három egykori reklámarcáról, akik megtiszteltek azzal, hogy az otthonukban fogadtak és megnyíltak nekem, így születhetett meg Kállai Ildikó, Kőbán Rita és Pesuth Rita „önéletrajzi szakácskönyve”. Itt vannak a levelek a megálmódott, de anyagi okok miatt máig meg nem született Szolnoki–Zsardon-albummal kapcsolatban, és fiókom mélyéről a Rúza Magdi-könyv (*Mezítláb*) jegyzetei is előkerülnek.

Tvrtko hív. Aggódik a barát. Tudja, hogy megvisel Györgyi tragédiája. Épp Klausmann Viktor esküvőjéről tart hazafelé. Megjegyzi, hogy furcsa az élet: Györgyivel akkor találkozott először, amikor a kilencvenes évek elején a 6-os úton stoppolt, és Viktor vette föl egy rozzant bogárhátúval. Viktor kedvese akkor Györgyi volt, ami egész különös párosításnak tetszett, mivel Györgyi abban az időben nem csupán a legjobb magyar riporternek számított, de a legnőiesebbnek is. Viktor a póré „szerencsekerekes” ábrázatával kis kölyöknek tűnt mellette.

Viktort nagyon kedvelem. Ha ritkán is találkozunk, két perc múltán folytatni tudjuk az akár két évvel korábban félbehagyott bizalmas diskurzusunkat. De – ha az arca már nem is – a lelke ma is egy gyermeké. VV Anikónak erről nyilván más véleménye lehet, de én éppen a gyermeki tisztaságáért kedvelem Klausmant. És meg-

győződése, hogy az akkor kihívóan mutató Györgyit is ezzel a jellemvonásával vette le a lábáról.

Tvrtko mondja, hogy nézzek körül az interneten: most mindenki sír és szánakozik, megértő és kedves. Bezzeg néhány hete! Egy egész ország tiporta sárba a riporternőt, aki az öt estéből ötször itta le magát a sárga földig a TV2 főzős műsorában. Néhány éve, könyvei sikerét látva, Györgyi meg is jegyezte: „Én vagyok az egyetlen olyan szerző, akit szánalomból vásárolnak az olvasók!”

Ez persze egy nagy marhaság volt, mert ha valaki, én aztán tudom, milyen sok embernek segített Györgyi azzal, hogy őszintén írt a depressziójáról és a házassága alatti megaláztatásairól. Én láttam azokat a fiatal és középkorú nőket, asszonyokat, akik az író-olvasó találkozón zokogva szorongatták Györgyi kezét, és hálával telten rebegtek köszönetet a *Miért pont...* könyvekért. Azokért a könyvekért, amelyek száz év múlva is ott állnak majd a polcokon, s amelyeket lapozgatva az akkori nők csodálkozó arccal töprengenek majd el az ezredfordulón élt nők problémáin, fájdalmaiban. Akkor már senki se fogja tudni, hogy a huszonéves riporternő (de utálta a riporternő kifejezést!) milyen korszakos interjúkat készített Gregory Peckkel, Joseph Hellerrel, Paul Simonnal, Glenn Close-zal, John Travoltával és Madonnával. Fogalmuk sem lesz róla, hogy élt egyszer ebben az országban egy asszony, akinek húsz éven át a boldogtalanság könnyei reszkettek a szemében, s szinte ösztönszerűen fecsérelte el istenadta tehetségét.

Végre a kezembe kerülnek az első feljegyzések, amelyek Györgyre emlékeztetnek. Legfelül a Bagi Iván könyvéhez Györgyi által írt előszó, amit a kiadó küldött át, hogy tisztázzam, ha szükséges.

– Nincs rajta mit tisztázni – válaszoltam a kiadónak –, az esetleges hibáival együtt is hitelesebb, mint amit én belekotyvaszthatnék, hiszen Györgyi tökéletesen tisztában van vele, mit is jelent az, hogy Iván depressziós.

Tudtam, mit írok. Györgyi a pszichiátrián terapeutává lépett elő: mindenki neki akarta elmesélni az életét, s tőle várta a megoldást a problémáira. Különösen miután megjelent a depressziókönyve. Sosem felejttem el azt a délutánt, amelyen óbégatva hátba csapta egy szerencsétlen fiatalember, csak mert Györgyi arra kérte, hogy egy kicsit később üljenek le beszélgetni. A fickón valóságos örület lett úrrá. Hisztériásan vonaglott a falhoz verve magát, aztán Györgyi elé penderült, és vadul üvöltözve csépelni kezdte a saját mellkasát. Végül lesújtott Györgyi hátára, én meg rávettem magam. Erre hányni kezdett. Csak a görcsökben vonagló hátát láttam, meg a meleg okádékot éreztem, ami az ujjaim közt befolyt a tenyerem alá.

Györgyi kivette a karjaim közül és fölsegítette a szerencsétlent, majd fél perc alatt lecsillapította. Káprázatos volt az az érzékenység, amellyel még a legsúlyosabb kóresetekhez is képes volt közel kerülni. Mindent tudott a saját betegségéről. Mindenkinek segíteni tudott, hogy csökkentsse a szenvedését. (Csak egy emberen nem tudott segíteni.)

Nem véletlen, hogy a depressziókönyv megjelenése után egy egész éven át szinte hetente hívták pszichiátriai intézetekbe, orvoskongresszusokra. Vendégelőadóként mesélt a nagynevű professzoroknak a lélek bajairól, és a szakemberek figyelmesen hallgatták.

Lassan véget ér az éjszaka. Mire odakint pirkadni kezd, az egyik szakmai előadásának a szövege is a kezembe kerül.

Legjobban azonban egy megviselt spirálfüzetnek örülök. A tetejére apró betűkkel róttam föl: *Györgyi*. A belső borítóján egy névsor kígyózik, még az első munkarandevünk alkalmával diktálta le nekem. Amikor megkérdeztem, hogy miért kell felírom a férfineveket, azt mondta, később mindegyikükről mesélni fog egy történetet. Végül csak néhányukról mesélt, s azok közül is legalább a felének kihúzta a sztoriját a már kész könyvből. Sőt a megmaradt híresebb urak közül mindössze egynek írta le a keresztnevét.

Akiről most mesélhetnék, arról nem szabad. Nem tehetem, mert Györgyi még életében megtiltotta. Nem sok titka maradt, de azt a keveset a sírba vitte.

Odaviszem én is.

A spirálfüzetben az is jó, hogy emlékeztet arra, amire emlékezhetek: pótolja romló memóriámat. Például rögtön az első oldalról megtudom, hogy 2004 januárjában hívott föl egy kiadó szerkesztője, ugyan segítsek már egy ismert személyiség visszaemlékezéseit kiadható állapotba hozni, mert ijesztően nagy rá az esély, hogy a különféle problémái miatt nem tud elkészülni vele az előre

megbeszélte időpontig. Márpedig a könyvhétre a piacon kell lennie az anyagnak.

– Kiról van szó? – kérdeztem a szerkesztőt.

– Ezt inkább személyesen... – felelte.

Azt hiszem, Györgyi örült legkevésbé a feltűnésemnek. Erőt próbáló lehetett feldolgoznia, hogy képtelen egyedül megküzdeni saját sorsa feltárásával és az írói munka démonaival.

Életem nagy ajándékának tartom, hogy kezdeti tartózkodása végül elkötelezett ragaszkodássá változott.

Meteorit

Az élet: foglalkozás. Ugyanúgy meg kell tanulni művelni, mint bármely más szakmát. Az nem úgy van, hogy az anyánk idepottyant bennünket a Földre, és a többi majd megy magától. Kőkeményen be kell biftáznunk az élet tananyagát.

Györgyi személyisége nem bírta el a tehetségét. Olyan volt, mint a fa, amelyen hatalmas érett gyümölcsök pompáznak, de amely összeroppan a gyümölcsök súlya alatt. Tudta jól, hogy hova vezet az út, amelyen jár. Tudta, hogy az éveken át tartó italozás és gyógyszerre ivás végén nem állhat más, csak a legsötétebb szakadék. „Figyelj – mondta egyszer –, van, aki kinyitja a gázt, más meg elvágja az ereit. Én az öngyilkosságnak egy hosszabb formáját választottam. A vége azonban ugyanaz.”

S nekem leginkább két dolog fáj nagyon, miközben ijedten kellett megállapítanom, hogy egyre mélyebbre süllyed.

Az egyik az volt, hogy bár Györgyi utálta az életet – mert élni nagyon nehéz és keserű, és ő nagyon nem értett hozzá, hogyan kell jól csinálni –, mindamelllett élni nagyon szeretett! Szívszorító kettősség ez, szinte alig megmagyarázható. Amikor egy-egy étteremben az étla-

pot pásztázta, földöntúli boldogság csillant a szemében. S amikor szájába vette az első falatot, és hosszan ízlelgette, rendeződtek a vonásai, és szemmel látható elégedettség áradt szét benne. Ugyanezt az eufóriát láttam rajta egy-egy nagy hatású színházi előadás után. A szexnek azonban már évek óta nem tudott örülni. Jött például egy angol fiú, akivel saját bevallása szerint félrelépett. (Akkor hivatalosan még tartott a harmadik házassága.) De azt is elárulta, hogy nem okozott számára örömet a liezon. Az istennő, akibe mi, tejfölösszájú kamaszok húsz évvel ezelőtt halálosan szerelmesek voltunk, aki a végzet szőke asszonyaként képes volt akár minden éjszaka más férfi ágyában teljesíteni, s akinek éveken át a szexualitás jelentette az önmegvalósítás és az élvezet legtokéletesebb formáját, élete utolsó éveiben formátlanná puffedve és gyógyszerei brutális mellékhatásainak nyomát szégyenkezve viselve teste különböző részein, már elvétve sem lelt örömet a testiségben.

A másik, ami lecsúszását látva elkésérített, az volt, hogy a Györgyi riporter tehetségének töredékével bíró kollégái tündöklő médiaszemélyiségekké nőttek ki magukat pusztán attól, hogy tehetségük volt az élethez. Hajdú Péterrel sebzetlen a kapcsolatom, azt hiszem, kedveljük is egymást, s ennek az alapja a korrektség: sosem csalódtam benne, és remélem, ezt ő is elmondhatja velem kapcsolatban. Bizonyára nem fed meg azért, ha leírom, hogy az ő riporter képességei azért jócskán elmaradnak a kilencvenes évek eleji Albert Györgyi talentu-

mától. Szerintem ezt Peti is tudja: ő nem elsősorban mint riporter, hanem mint komplex médiaszemélyiség vezet dicsőséges hadjáratokat a siker tengerén. Csak Győzike önpromotálásához mérhető az a fajta profizmus, amellyel Péter saját magát menedzseli, s amivel viszonylag könnyedén érte el a luxuslakást, a luxuskocsit vagy az egzotikus nyaralást. Esküvője médiaesemény volt, és kedveségével, tapintatos riporterri hozzáállásával, kisfiús sutaságával a legnagyobb sztárokat képes megnyerni a műsorainak. Györgyinek persze igaza volt, amikor halála előtt néhány héttel a TV2 főzőműsorában és utána is többször pellengérré állította Pétert nem elégséges szakmai tudása miatt.

De Péter ma is ott van a csúcson. Délelőtt a céget igazgatja és műsort készít, délután fallabdázik és szaunázik, este pedig tündérszép várandós feleségével vacsorázik egy méregdrága pesti étteremben.

Györgyi hamvait pedig az októberi eső mossa a földre.

*

A Györgyivel való ismeretségem évtizedekre nyúlik vissza (jó atyám volt az egyik kedvenc tanára az újságíró-iskolában), s nem egy olyan partit, rendezvényt, műsort vezényelt le sikeresen, amelyen én még operaénekesként léptem föl. (A legemlékezetesebbek a Miskolci Nemzeti Színházban tartott *Bobémélet*, *Mágnás Miska* és *A mosoly országa* Páholy Partik voltak, amelyeken Miskolc és környéke legsikeresebb vállalkozói, szponzorai fűrödhettek

néhány órát a színházi világ misztikus fényében.) Ám barátságunk abban az időszakban mélyült el igazán, amikor az egykori vamp már nap mint nap italtól zavaros szemmel várta, hogy jó emberek jöjjenek, megragadják, kihúzzák élete romjai alól, és talpra állítsák.

– Kajáltak a pasik, mert jó fenekem volt – legyintett nyeglén, amikor a mesélésben hódításaira került sor.

Ami engem illet, nem adtam neki igazat. Őt ugyanis nem négy elemit végzett kőművessegédek, meg éjszakai vagonkarítók vitték az ágyukba! Kivételes intellektusú, jól szituált, vezető értelmiségiek kerültek évekre a lehengerlő temperamentumú „kiscsajsi” büvkörébe, akik majd’ megőrültek azért, hogy egy olyan nő partnerei lehessenek, aki nem csupán az ágyban fantasztikus, s akivel nem csupán a partikon lehet reprezentálni, de akár órák hosszat el lehet vele beszélgetni mindenről egy hangulatos kisvendéglőben. Györgyi az ideális nőt testesítette meg az értelmiségi nagyvadak számára. Azt a nőt, akiben minden egyesül, amire csak egy formátumos pasi vágyhat: szexus és intelligencia, tehetség és alkalmazkodás.

Ezt a tökéletes személyiségi komplexitást verte szét egy rosszul sikerült házasság Magyarország egyik vezető színészeivel, aminek következménye, az alkoholizmus örökre kiölte Györgyiből az ideális nő báját és vonzerejét.

De kapaszkodjon meg a Kedves Olvasó! Ha azt gondolja, hogy ennek a szörnyűvé lett sorsnak korábban nem látszottak az előjelei, akkor mélységesen téved. Én

pontosan emlékszem arra a májusi estére 1998-ban, amikor a még magabiztosnak tűnő, még sikertől övezett médiasztár elegáns magas sarkú cipőjében botladozva indult a miskolci vigadóból a szállodai szobája felé. Magányosan, elhagyatottan. A díszesen kivilágított előtérben futottunk össze, s felsegítettem rá könnyű nyári kabátját. Szőke haja aranyos fényben ragyogott, de a szája!... Hiába volt vastag rajta a rúzs, a szája árulkodott: csúful feldagadva, kisebesedve üzent, hogy valami nincs rendben. Ez a nő komoly lelki gondokkal küzd, ha véresre harapdálja a saját ajkát – hasított belém a gondolat. Vagy ami még rosszabb: megütötték.

Fogalmam sem volt róla, hogy milyen éve volt az előző. Semmit sem tudtam arról, hogy 1997-ben odáig fajult a második férjével szembeni gyűlölete, hogy komolyan megfordult a fejében a gyilkosság gondolata. Nem is beszélve az öngyilkosságéről. Akik akkoriban, a rossz állapota miatt, órákon keresztül vettek föl vele tízpercnyi összekötő szöveget a Múza című műsorba, talán nem is tudták, hogy néhány héttel korábban a megboldogult Kolozsi Béla rángatta el egy villamos elől a Bartók Béla úton a halálra vágyó riportertert...

Györgyi korábban is tudott a betegségéről, de abban az évben diagnosztizálták nála a súlyos depressziót.

– Elkísérjelek? – biccentettem a sötét miskolci utcák felé, de izgatottan hadarva elhárította a szívességemet. Hangja idegenül csengett, mintha attól félt volna, hogy valaki túl közel kerül a problémáihoz.

Istenem!... Később, amikor riadt kismadárként a kezembe kapaszkodott a Gusto egyik félreeső szeparéjában, mennyit panaszkodott azokról az évekről. Én meg csak hallgattam, és esetlenül meredtem zavaros, könnyörgő szemébe. Minden mondata csupa alázatos könnyörgés volt, minden szavával segítséget kért, és nekem fogalmam sem volt róla, hogyan segíthetnék rajta azon kívül, hogy meghallgatom, vacsorázni viszem, vagy orvost szerzek neki.

Tömpe ujjaival végigsimította az arcát borító szőke pelyheket. Gyereket akart, s ezért rendkívül erős hormonális szereket szedett. A gyógyszerek számos mellékhatást okoztak, az egyik volt ezek közül a pelyhedző arc-bőr. Abban az időszakban többször is sírt. Persze csak a kocsimban. Hogy ne lássák. Mert mások előtt kemény nőnek akart mutatkozni.

Aztán eljött az idő, hogy már a látszat sem érdekelte. Akkor merült föl benne a könyvírás gondolata.

*

Amikor első alkalommal látogattam Györgyi kiadójához, az addig kifejezetten az igényes szakmaiságra és szóra-koztatásra figyelő cég vezetője fűszeres kirándulásként tekintett a depressziókönyv megjelentetésére. Hogy valaha is komoly sikert hoz egy hangulatbetegséggel küzdő közéleti szereplő kétszázhusz oldalas vallomása, távoli valóságérítlenységnek tűnt. Az emberek ingerküszöbe az egekben volt: nem sokkal korábban élő egyenesben látták a New York-i ikertornyok leomlását, illetve BB Évi és

Renátó valóságshow-beli szeretkezését, hogy csak néhány emlékezetes momentumot idézzek a 21. század első évtizedéből. Ezek után nehéz volt igazán felkavarót produkálni, különösen, ha arra gondolunk, hogy a könyvpiacot folyamatos esés jellemzi. Nem sokkal korábban még a százezres példányszám sem számított kiemelkedőnek, a 2000-es évek közepére azonban odáig jutott a könyves szakma, hogy már tízezer eladott példánynál pezsgőt bontottak a kiadók. Ez mára ötezer példányra csúszott.

Ebbe a jurakori ősvilággá merevedett bibliogalaxisba csapott lángoló meteoritként Albert Györgyi depressziókönyve. Ugyanúgy vágódott a „talajba”, mint húsz évvel korábban Györgyi a médiába. Ha úgy tetszik, az őszinteségével és az energikusságával ő maga is egyfajta meteorit volt.

Pillanatok alatt tízezrek fogytak el a valójában teljes egészében Györgyi kedvenc bájában, a Gustóban készült *Miért pont én?* című kötetből. A riporternő története ugyanis százezrek bánatát és szenvedését fogalmazta meg. A depresszió ebben az országban népbetegség, s ha egy ismert ember beszél róla egy könyvben, az írás – a példa szerint – nagy befogadótáborra számíthat. Később más könyv esetében is átéltem hasonló reakciókat: 2008 szeptemberében adtam ki Tvrtko barátom Fertő című könyvét, amelynek fő témája a gyermekek megrontása a világhálón keresztül, azaz az internetes pornográfia veszélyei. Ez a kötet nem kevésbé talált bele

a szívek közepébe, hiszen Magyarországon minden negyedik-ötödik embernek van egy gyerekkori megrontásos története, nem beszélve arról, hogy a gyerekeink nap mint nap ott ülnek a számítógép előtt, és ki vannak téve beteg emberek próbálkozásainak, vagy pusztán csak annak, hogy egyes romlott figurák nem kiskorúaknak való tartalmakkal veszélyeztetik a tizenévesek vagy még kisebbek lelki egészségét.

Györgyi első könyve tehát hiányt pótol. Olyanok is akadtak persze szép számmal, akik csak kukkolni akartak. Belemászni egy híresség intim szférájába. Nem tudok róla, hogy a magyar könyvpiac múltjában bárki bevállalt volna hasonló kitérülést. De lássanak csodát: a riporternő, aki addig megosztó személyiségével keveseknél talált rokonszenvre és megértésre, egy csapásra kedvenc lett. Természetesen megszülettek az előre prognosztizálható fanyalgó kritikák, hiszen a szakmából e kitérülés nélkül is rengetegen utálták Györgyit. A bátorságát pénz-hajhászásnak állították be, és morális húrokat pengettek, illetve újságírói képességeket kérdőjeleztek meg, ahelyett, hogy észrevették volna: Györgyi magyarok százezreit érinti meg a vallomásával, százezreknek segít felismerni a lélek betegségét, s százezreknek mutat irányt a betegség kezelését és elviselését illetően.

Van, amikor félre kell tennünk megcsontosodott előítéleteinket vagy indokolatlan ellenérzéseinket, és ha orrunkat húzva is, de egy Ügy mellé kell állnunk.

Ezt a szakma nagy része nem tette meg.

Az olvasóközönség reakciója azonban pótolta a szakma elmaradó szolidaritását. A könyv pontosan olyan hatást váltott ki az emberekből, amelyet Györgyi előadásain tapasztaltam a hallgatók körében. Több talk show-t, nyilvános interjút is csináltam vele, és minden egyes alkalommal a sokk volt az első reakció. Ugyanez volt a helyzet akkor is, amikor hallgatóként voltam jelen. Emlékszem például egy szombat esti szereplésére a Frankel Leó úti zsidó hitközség Micve Klubjában, ahol arról beszélt, hogy lehet-e gyógyszereken végigélni egy életet, vagy hogy gyilkosságnak számít-e az abortusz, ha a férjünk megtartása érdekében vetetjük el a magzatunkat.

Amikor véget ért az „előadás”, a megdöbbenés csendje ült a hallgatóságra. Még kérdések sem érkeztek Györgyihez. Aztán néhány kérdést mégiscsak sikerült kierőszakolnia a moderátornak, s így némi aktivitással ért véget az este. Hanem amint befejeződött a hivatalos program, olyan szeretetrohammal vették körül a hallgatók Györgyit, hogy magam is csak kapkodtam a fejemet. Györgyi pedig sugárzó arccal, önfeledten mesélt tovább. Élt. Éltette, hogy szeretik. Hogy sorsa, személyisége érdekli az embereket.

Az első sokk után az olvasói is köréje gyülekeztek. Nincs bennem kétség afelől, hogy ebben az országban – a miniszterelnök után – Györgyivel kapcsolatban íródott a legtöbb bejegyzés a fórumokba.

A depressziókönyv természetesen nagy médiafelhajtást is hozott. Ha címlapokra nem is, de igen előkelő he-

lyekre tornázta fel magát Györgyi a vallomásával. Azokban a hírínséges időkben szinte megváltás volt a bulvárlapok és a női magazinok számára a kitarulkozó média sztár önleleplezése.

Györgyi meglepően jól tűrte a bántásoktól sem mentes sikert. Vagy hat-hét éve nem volt topon a szakmájában, nem írtak róla a lapok, ejtették a szerkesztőségek. Ám egy csapásra ismét a reflektorfény simogató melegét érezhette az arcán, és mi, akik testközelből élhettük végig, hogy a siker hullámvasútja végre emelkedőre ér vele, pontosan láttuk, Györgyi élvezi, hogy minden róla szól.

A pénz motiválta a legkevésbé. Ha elhívták egy vidéki író-olvasó találkozóra, és közölték, hogy nem tudnak neki fizetni, egy szava sem volt. Akadt olyan település, ahova még az utazás költségét is ő fizette.

A pénznél sokkal jobban érdekelt az Ügy: segíteni akart az embereknek. Tudta, hogy rengeteg a depressziós, s különösen sok az olyan ember, akinek depressziós van a családjában. Doppingolta, hogy erőt adhat nekik. S ő maga is hálás lehetett a sorsnak a sikeréért, hiszen amíg másoknak igyekezett erőt adni, addig sem kellett a saját bajaival foglalkoznia. A szívből jövő gyógyítás öngyógyítás is. Azokban a hetekben, hónapokban, amikor találkozóról találkozókra utazott, a saját betegségének kíméletlen szörnye is árnyékba húzódott.

Ám akadt valami, ami az Ügynél is nagyobb jelentőséggel bírt számára, bár ezt sose vallotta volna be nyíltan.

Ez pedig az emberek szeretete, ragaszkodása volt. Azért, hogy szeretve legyen, akár mindenét odaadta volna. A felfokozott, határtalan szeretetvágyáért teheték meg vele a férfiak, amit megtettek. S ugyanezért illetve váddal lépten-nyomon az édesanyját, aki szerinte nem adott neki elegendő törődést, s akiről úgy tartotta, csak a kisebbik lányát, Györgyi húgát szereti igazán.

Nem vagyok benne biztos, hogy jogosan keresett felelősöket a szeretetlenségéért. De ez a bűnbak sorolás különben is csak a szürke hétköznapokon volt nála napi-renden. A depressziókönyv sikere egy időre feltöltötte boldogsághormonnal, és ünneppé varázsolta az életét. Az amúgy óvatos kiadója pedig vérszemet kapott, s már egy újabb könyvterv lebegett a szeme előtt. Igaza lehetett: addig kell „hajtani” a sikerszerzőt, amíg áll a csillaga.

Csak hogy a következő Albert Györgyi-könyv már sokkal rögzöesebb úton jutott el az olvasóig...

Nem érdemes meghalni

A depressziókönyv egymaga több ember előtt tette ismerté szerzője nevét, mint az addigi tizenöt esztendő szakmai jelenléte.

Lássuk csak, milyen recept alapján főzik a varázslevest a Gusto vegykonyhájában!

Györgyi mindjárt a felütésnél megadja az alaphangot: a Pszichiátriai Klinikán, infúzióra kötve agonizál, miközben az ország önfeledten ünnepli az Európai Unióhoz való csatlakozást. A riporternő éppen negyvenéves, amikor 2004 áprilisának egyik szürke délutánján túl sok alkohollal locsolja meg a gyógyszereit, s ebbe majdnem belehal – ezért szedálják a klinikán.

Mindjárt a könyv elején tisztázza a depresszió lényegét: menekülni *ettől* az élettől, bármi áron.

A következőkben visszalép kicsit az időben, és igen plasztikusan írja le legutóbbi depressziós rohamát. Majd hosszasan mesél a betegségéről és a jelentős szerepről, amit életében az alkohol betölt.

Aztán azt kutatja, hogy nála vajon mi válthatta ki a depressziót, és hogy esetében miképpen kezdett kialakulni a kór. Együtt fedezi fel olvasóival a már gyerekkorában ott lappangó hajlamot, és oldalakon át sorolja a

korai traumákat, amelyek véleménye szerint egytől egyig „ludasak” kilátástalan lélekállapotában.

A könyv első harmadának végén feltűnik az első férfi, Béla, a Györgyinél húsz évvel idősebb külkeres. A riporternő csak érintőlegesen ír a házasságuk pokláról, de nem felejt el jelezni, hogy már ebben az időszakban megjelennek életében a pszichiátriai kezelések és az öngyilkossági kísérletek. Figyelem: alig múlt húszéves!

A válás után élete legkiegyensúlyozottabb nyolc esztendeje következik. Nyolcévnyi tündöklés a magyar média egén. Reggel, Mozi TOP10, Reggeli csúcs, a Stúdió Berlini, Cannes-i, Velencei Filmfesztivál-adásai, Napkelte, Múza, Oscar-tudósítások. És jönnek a pasik, de róluk csak nagyon felszínesen vall. Sokuk csúnyán bánt vele, de Györgyi félreteszi sértett és indulatos énjét, s igyekszik a betegségére koncentrálni. Nekem ugyan elmondja, hogy akadt közöttük sikeres kefélogép és jóképű szadista, kókadt péniszű milliárdos és büszke médiahiéna, aki csak az istállójában, a friss lóürülékben állva volt képes elélvezni. De mindez a nyilvánosság előtt tabu. Olyannyira, hogy a következő, szókimondóbbnak szánt könyvében se lesz helyük a „legezotikusabb” élményeinek.

Az igazán vad pasikalandokról Györgyi tehát nem ír. Megállja. Elintézi az egészet ennyivel: „Nyolc év, nyolc tavasz és legalább ennyi szerelem.” Az egyéjszakás kalandokról mélyen hallgat. Csak azokról az urakról tesz említést, akikhez gondolkodás nélkül feleségül ment volna. De őket sem nevesíti.

Majd elsötétül az égbolt: 1993 áprilisában belép az életébe Gábor, a színész. Három hónappal az összeköltözésük után diagnosztizálják Györgyinéél először a depressziót.

Gábor korrekt. Már az első randevún kijelenti, hogy nem akar gyereket. De a védekezésben nem jeleskednek. Jönnek az abortuszok. És a kisbabákkal együtt lassan az érzelmeik is meghalnak.

Ugyanebben az időben szakmailag is megfeneklik Györgyi élete. Túl sikeres. Irigység és viszolygás övez mindent, amihez fog. Ahogy tíz évvel később fogalmazott: „Ebben a geci országban mindenki halálra van ítélve, aki valamiben többet ér el, mint az átlag!” Nem sokkal a halála előtt így finomított a gondolatot: „Aki szabálytalan, aki visszafóhazik, aki egyáltalán kérdezeni mer, az nem illik ebbe a szakmába, ebbe az országba!”

De korrektül azt is megírja a depresszió-könyvben, hogy akkor sem fogta be a száját, amikor be kellett volna, és örökké vitatkozott, pedig nem kellett volna. Ez a kihívó viselkedés akkor is szemet szúr, ha az illetőnek amúgy majd' mindenben igaza van.

Nemcsak ő látta úgy, de én is azt gondolom: elsősorban az őszinteségének köszönhetette, hogy viszonylag hamar elfogyott körülötte a levegő. De nemcsak a szakmájában: az élete minden területén követelte az őszinteséget. Rettenetesen megviselte, amikor a házasságaiban nem tudott fontos kérdéseket megbeszélni a társaival. Évekig kínoztta például (a *Miért pont én?*-ben is megírja),

hogy Gáborral egyszerűen nem lehetett a gumióvszerrel való védekezésről beszélgetni.

Györgyi kizárólag akkor nem tudott őszinte lenni, amikor a lelke blokkolta az agyát. De erre inkább csak az utolsó éveiben volt példa.

A depressziókönyv felénél tehát annak lehetünk tanúi, hogy Györgyi elindul lefelé a lejtőn. Feljelentik a Rádió vezetésénél, hogy óriási telefonszámlát csinált – senkit sem érdekel, hogy a telefonszámla a Gregory Peck-interjú miatt kúszott az egekbe. Az akkori New York-i tudósító bepanaszolja a főnököknél, mert Györgyi interjút mer készíteni Arthur Millerrel – Budapestről. Az lényegtelesen, hogy a tudósítónak négy esztendeje volt ugyanerre...

A lényeg: Györgyinek mennie kell a Rádióból. Ettől fogva visszajáró vendég lesz a klinikákon, s ennek megfelelően a könyv következő oldalai is a kórházi élményeket idézik fel.

A hátborzongató kórtermi krónikákon néhol átdereng az egyre elviselhetlenebb házassága. Szép sorjában napirendre kerülnek megcsalások és felszarvazások is, amelyeknek egy újabb öngyilkossági kísérlet vet véget: Györgyi szó szerint feltépi az ereit egy bőrvágó ollóval.

Különös, hogy a hatodik és egyben utolsó, 1997-es terhességéről csak egy futó mondatban emlékezik meg. Holott nézetem szerint (és a második, a szeretőiről szóló könyvében ő maga is hosszan elmélkedik valami hasonlóról) az utolsó baba elvesztése pecsételte meg végképp a sorsát.

A válása utáni két év egyértelműen az alkohorról szól. Kiskanállal keveri ki a szénsavat a pezsgőből, hogy minél többet tudjon inni belőle. Ebben az időszakban teljesedik ki a tragédiája: a problémái felerősítik a depressziós elkeseredettségét, a depresszióját piával oldja, a pia pedig szakmailag megbízhatatlanná, kiszámíthatatlanná, és mondjuk ki őszintén: egyre gyöngébbé, ügyetlenebbé teszi.

Alighanem már akkor egy taxiban végezné örökre megtorpant szívvel, ha nem tűnne fel az életében András. A nála tíz évvel fiatalabb borkereskedő mindenben Györgyi ellentéte: halk, visszahúzódó, fénykerülő, alapos, rend- és rendszerszerető, meleg családi háttérrel rendelkező, az élettel és a munkájával elégedett fiatalember.

Azt hiszem, neki köszönhető, hogy Györgyi még kilenc évet kapott a sorstól, s hogy az a végzetes taxi csak 2008 őszén érkezett meg hozzá a Frankel Leó útra.

András elodázhajta a tragikus véget, de nem tudja megmenteni a feleségét. A kamera előtti szereplést már nehezen bíró Györgyi tulajdonképpen visszavonul a kullisszák mögé, és PR-munkákba kezd. Filmek sajtóját intézi, menedzseli a médiában a szigeti melegsátort, a Nemzeti Színház sajtószóvivője lesz, majd a Rajkó zenekar piárosa. Sehol sem tűrik sokáig a piálását. Ő meg az életet tűri nehezen. Az öregedést, a haszontalanság egyre kínzóbb érzését, a szakmából való kiűzetést. Egyre hosszabbak a kórházi kezelések. Persze ott sem megy minden úgy, ahogy kellene. Kilencévnyi gyümölcsöző együttműködés után kirúgják a klinikáról, mert a kezeléssel hálóingben átlopózik a közeli kiskocsmába.

A teljes összeomlás 2004 tavaszán következik be. Rá két hónapra kezdi írni az első könyvet. Amikor 2005 januárjában megkeres engem a kiadója, a kötetnek talán a fele van kész, és az is meglehetősen erőtlen. Két hónap alatt összerántjuk a *Miért pont én?*-t. Boldog. Reménykedik, hogy most már minden jóra fordul. A könyv is ebben a hangulatban zárul. Nagy öröömre képes megcsinálni az interjúkat a barátaival és az érintett szakemberekkel. Ebből is látszott, hogy a munka és a nyomdába adás közelebbi időpontja szárnyakat adtak neki. Ráadásul ezekben a hetekben készül el a martonvásári ház, így Andrással végre otthagynak az albérletet. Jó időre megszabadul a depresszió démonaitól, és hónapok telhetnek el úgy, hogy nem fordul meg a fejében naponta háromszor az öngyilkosság gondolata.

Azt írja a könyv végén: „Könnyedén jutottam el az elhatározásig: tényleg nem érdemes meghalnom... mert bár végre sikerülne a nagy álmom, és címlap lehetnék a Story magazinban, legendává azért nem lennék. Talán elővenné a királyi tévé a sosem sugárzott Madonna-interjúmat, aztán csókolom...”

2008. október 5-én este a királyi tévé valóban az egyik régi interjúját sugározta – Törőcsik Marival. De ahhoz, hogy Györgyi legendává váljon, egy második valomáskötetre is szükség volt. Ez lett a felkavaró *Miért pont ők?*

A szeretőkről írott könyve.

Hallhatatlanságtól a halhatatlanságig

Néhány héttel a halála előtt felhívott. Tanácsra volt szüksége, nem igazodott ki valami kiadói kérdésben. Aztán a srácaimról kérdezett, meg az új lakásáról mesélt.

– Bravó, sikerült a Frankelbe költöznöd – morogtam.

– Most már pizsamában is átsétálhatsz a Gustóba.

– Még ki sem pakoltam. Dobozokból élek. De nyugi, hamarosan végleg megérkezem. Érzem. Véget ér ez a hosszú, céltalan út.

Zavaros volt, amit mondott, és zavaros volt a hangja is.

– Mi a francról beszélsz? – kérdeztem.

– Külföldre megyek, tanárnak.

– Aha.

– Magyart fogok tanítani. Meg angolt. Meg filmet.

– Mit?

– Filmet.

– Borzasztóan magányos leszel.

– Mindenütt magányos volnék.

– Értem.

– Aztán lehet, hogy a végén mégis inkább kórház lesz belőle. Segítségre van szükségem. De résen állok, a teljes program előtt.

Egy szót sem értettem abból, amit beszélt.

– Nagyon sok baklövéssem volt, de most jó úton vagyok, hidd el. Eddig kábulatban éltem. Mostantól csak a jelennel szabad törődnöm, na, ez van. Fél éve még meg akartam halni.

– Egy szóval sem említetted.

Hallgatott egy kicsit, aztán nagy levegőt vett.

– A lényeg: most lesz valami változás az életemben, aztán megírjuk az emlékirataimat, oké? Megírjuk, hogy egy idő után minden ember rájön, jó? Az egyetlen dolog, ami soha nem okoz csalódást, amiben mindig örömet találsz: az evés és a szarás.

– Bébike, akarsz találkozni?

– Nem, ne most! A testem mostanában teljesen tehetetlen. Egyszerűen nem bírok lábra állni. Most mondhatnám, hogy gyere holnap este a Gustóba, de felelőtlen játék volna az időddel. Nem tudok ígérni, mert minden a reggelektől függ. Hogy milyen állapotban ébredek. Az eldönti a napomat.

– Ez voltaképpen hét-nyolc éve így van, Györgyi.

– Most még rosszabb. Mióta elvállaltam azt a rohadt főzőműsort, mindenkinek süt a tekintetéből a fájdalom. De engem nem az zavar. Semmi bajom a *Hal a tortával*. Nekem ezzel a világgal van bajom, Gergő. Már semmi közöm hozzá.

– Úgy érted, a szakmához?

– A szakmához sem. Hisz kivetett magából. Már évek óta sehol sem vagyok igazán látható, se hallható. De úgy egészében maga az élet is hidegen hagy. Csak röhögök

az örökös futkorászáson meg a mesterkélt örömhajhászáson, amit magam körül látok. Bitang nagy marha volt, aki visszahozott a legutolsó öngyilkossági kísérlet után. Ígérd meg nekem, hogy ha látod, hogy gépen vagyok, nem hagysz szenvedni! Ígérd meg, hogy hozod a kispárnát, aztán zsupsz a fejemre, és szorítod, rohadtul szorítod, amíg vége nincs az egésznek.

– Hagyjál!

– Ne zúdítsam rád a haldoklás dühét, mi?

– Miféle haldoklás?

– Most le kell tennem, mert itt a taxi. Felhívnál egy fél óra múlva?

Felhívtam, ki volt kapcsolva. Két nap múlva elértem.

– Gratu, totális címlapsztár lettél – gonoszkodtam a hetek óta tartó sajtóbeli mélyrepülésére célozgatva.

– Láttad a *Josbi Bharat*-ot?

– Sajnos.

– D.-t is? Basszus, inkább ne mondj semmit.

Nem mondtam. Csak értetlenül csóváltam a fejemet. Egyszerűen fel nem foghattam, hogy ez a nő, akinek a felnőtt élete egyik felében a férfiszépség, a másik felében a férfiintellektus volt a világon a legfontosabb, mi az istennyilát keresett D. mellett. Györgyi világ életében kényes volt rá, hogy pasiból csak elsőrangúval hozhassák hírbe. A szeretőkről írott könyvében egyetlen olyan úrnak sem jutott szerep, aki valamely porcikájában ne a *top quality*-t testesítette volna meg. Aki nem ütött meg egy bizonyos mércét, arra Györgyi emlékezni sem akart.

Egyébként épp ez rettentette meg a kiadóját. Túl sok ismert és magasan jegyzett pasi hemzsegett Györgyi körül, és a minőségi kiadványaira oly büszke kiadó elit imidzsét tekintve már a depressziókönyv is határesetnek számított.

Kaptunk tehát a nyakunkba egy kiadói „pótmamát”, akinek időről időre be kellett számolnunk a fejleményekről, sőt át kellett neki küldenünk az elkészült fejezeteket. Én egyébként kifejezetten kedveltem a pótmamát, aki egy alkalommal még családlátogatáson is részt vett – a Lipóton. Minden viccet félretéve: a kiadó munkatársa rendkívül megértő volt és mindenben segítette a munkánkat. De valahol mélyen azért folyamatosan úgy éreztük Györgyivel, hogy szemmel tartanak bennünket.

Hangsúlyozom: tökéletesen megértem, hogy a kiadó prominensei féltek a következő könyv tartalmától, illetve annak hatásától. Egyrészt maga az alaptéma – a főhős szerelmi múltját ismerve – sokkal sikamlósabbnak tűnt, mint a depressziókönyv esetében. Másrészt Györgyi állapota valamelyest ismét romlott, s ez gyakorta kontrollvesztetté tette. Azaz olyasmit is elárult a múltjából, amit egy évvel korábban még érintőlegesen sem említett. És a kiadónál pontosan tudták, hogy a bulvármédiával meg a milliányi olvasóval együtt azt vallom: minél inkább belemerül magánéleti mocsarába egy celeb, annál eladhatóbbá válik a termék. A depressziókönyvnél is megharcoltam egy-egy keményebb mondatért, de a szeretőkről szóló könyv esetében a kiadó emberei már jó előre jelezték: csak csínján azzal a piranjahabitusommal.

Meghajoltunk a felsőbb akarat előtt, végtére is nem a mi pénzünk forgott kockán. Egy Albert Györgyi-könyv kiadása tízezer példányban – a nyomdaköltségeket tekintve – alaphangon is hárommilliót kóstált, és akkor még nem beszéltünk az írói honororról meg a többi kiadói teherről.

Nekiláttunk hát Györgyivel a munkának, mégpedig – a feljegyzéseim alapján – egészen pontosan 2006. március 9-én a Gustóban. Kapott tőlem egy szál rózsát nőnap apropóján, és megelégedéssel észleltem, hogy már megérkezésem előtt „mesélős állapotba” került.

Összesen két hónapig dolgoztunk az anyagon. Közben persze sorra küldtem pótmamánknak a kész fejezeteket, aminek az lett a következménye, hogy úgy a negyedik fejezetnél megkért rá, ugyan, látogassak már be hozzájuk a kiadóba.

Belátogattam. A tárgyalóterembe vezettek, ahol vagy fél tucat dekoratív hölgy társaságában a kiadó vezetője (egy rendkívül barátságos és jóvágású úr) aggódva azt kérdezte: hogyan látom, mi lappang még ebben az anyagban, ami alkalmas lehet a köznyugalom zavarására.

– Ha az eddigi fejezetekből nem derült volna ki, tulajdonképpen Györgyi minden egyes történetére ráillik az iménti kitétel – közöltem velük, és nem is túloztam. Megemlítettem, hogy a depressziókönyv is azért fogyott olyan szépen, mert Györgyi leszállt a lelke legmélyebb bugyraiba, és kínosan őszintén vallott a magánügyeiről. Azaz: minden egyes kényes mondat kihúzása ront az eladhatóságon.

Ugyanakkor – messze nem üres pátoszból – igyekeztem megnyugtatni őket, hogy egészséges bulvár-vámpír hajlamaimon győzedelmeskedve, kétségbeesetten igyekszem tompítani a borotva-mondatok éleit, csillapítani a bosszú tüzelte pörölycsapásokat, és szívszagató melodrámvá lágyítani a legnagyobb horrorszerzők tollára való házassági jeleneteket.

– Egyetlen kérdés van, amelyben nem nekem kell döntenem – fordultam végül feléjük –, mégpedig az, hogy bevállalja-e a kiadó, hogy Györgyi a könyvben nevükön nevezze a szerelmeit és a szeretőit.

A tárgyalóterem egyszerre nagyon csöndes lett. A pótmama megtörten az ajka elé emelte az ujját, és a főnökére nézett. Ebben a kérdésben csakis a kiadó vezetője dönthetett.

Hogy megkönnyítsem a dolgát, hozzátettem:

– Ha nem is írjuk ki a neveket az anyagban, a nyakamat rá, hogy az összes bulvárlap napokig a lehetséges személyeken fog csámcsogni!

A kiadó vezetője egy levegővételnyi ideig hallgatott, azután halkán így szólt:

– Köszönöm, hogy ezt elmondtad nekünk. Folytassátok a munkát. Mi meg átgondoljuk, hogy mi a legjobb megoldás.

Abban a pillanatban, amikor elhagytam a tárgyalótermet, biztos voltam benne, hogy névtelenek maradnak a szeretők. De közöttünk legyen szólván: később, a megjelenés után csak az nem tudta, hogy kik rejtőznek az ál-

nevek alatt, aki nem akarta. Nem volt nehéz kitalálni, hogy ki lehet a Györgyinél harminc évvel idősebb, színházi közvetítéseket irányító Müller Kálmán, aki szeretkezés előtt a nyilvános beszéd fortélyaira tanította a riporternőt. Hogy ki lehet a jólszituált, Balázs névre (át)keresztelt rádiós, akinek a lakásában méregdrága festmények lógtak a falakon. Ki lehet a hűtlen vőlegény, kajla Józsi, aki a viszonyuk után néhány évvel az egyik országos rádióadó intendánsa lett. Ki lehet az az idősebb politikai újságíró-kolléga, aki már reggel egy fél üveg whiskeyvel kezdett, s akit Györgyi bármikor felhívhatott, ha műsorvezetőként fel kellett készülnie valamely külpolitikai helyzetből. Ki lehet Marci, a világjáró színházi ember, akihez londoni színtársulat érkezett vendégszeplésre. Ki lehet a Szépfüúnak nevezett, az ágyban kissé ügyetlen, később miniszterré avanszált politikus, akinek a főnöke, bizonyos Keményfiú ultimátumot adott Györgyivel kapcsolatban. Ki lehet a színházával egykor külföldre utazgató, Györgyi mellett hoppon maradt színész, aki ma már médiasztárrá lépett elő, és magánélete hálás téma a női magazinoknak. S végül ki lehet az a Gábor névre hallgató színész-rendező, aki a felesége, Albert Györgyi harminckettedik életévében – tehát 1996-ban – Szomory legismertebb darabját rendezte meg „Marci” színházában, mégpedig azzal a színésznővel a főszerepben, akivel Györgyit megcsalta.

Ügyesen elbújtatva, de ott rejtőztek az információk a híres szeretőkről. Mintha Györgyi ezzel a titkos jelző-

rendszerrel akarta volna kiegyenlíteni az élet minden igazságtalanságát.

*

A szeretők könyvében előfordulnak ostobaságok. No, nem olyasmire gondolok, amelyekben a nap huszonegy órájában részeltet bennünket a média. Idézek például egy, Györgyi halálának a másnapján megjelent nyilatkozatból: „Nem akartam elhinni, hogy meghalt, amikor megtudtam a hírt, azonnal hívtam a mobilján...” Az efféle furcsaság persze egy volt szépségkirálynőtől esetleg fel sem tűnik, de én máig bánom, hogy a második Albert Györgyi-könyvben – valamelyest az én hibámból is – benne maradt egy-két sületlenség.

Van azonban, ami jobban zavar ezeknél a botlásoknál. Mégpedig az a nyolc-tíz történet, amelyek vagy bele sem kerültek a kötetbe, vagy Györgyi az utolsó pillanatban kihúzta azokat.

– Tudom, hogy nem fognak perelni, mert minden, amit leírtam, az utolsó szóig igaz, de senkit sem szeretnék feleslegesen megbántani, vagy kellemetlen helyzetbe hozni – magyarázta, és egy piros filctollal kíméletlenül áthúzta a kényesnek ítélt részeket.

Páratlanul korrekt volt. Nem ez a jellemző a médiaszereplőkre. Sosem felejttem el azt a kereskedelmi rádiósztárt, aki életében először végre elmesélte, hogyan alázták meg az anyját a nácik egy koncentrációs táborban, majd amikor visszaolvasta a mondatait, felháborodva hívott föl: mégis hogyan képzelem, hogy ilyesmit beleírok

az anyagba?! Hangsúlyozom: semmi baj azzal, ha valaki néhány, kedden elejtett mondatáról szerdán úgy gondolja, hogy inkább mégsem vállalná nyilvánosan. No de hogy még neki álljon feljebb? Hogy még ő legyen megsértve? (Ilyesmiről az olvasók persze nem tudnak semmit.)

Hiába, csak nagyon kevesen képesek épelméjűek maradni a siker és a népszerűség súlya alatt. A többek által bomlott elméjüknek beállított Albert Györgyinek ez tökéletesen sikerült. Aki nem hisz nekem, nézze meg újra az interneten, mondjuk, a halála előtt két héttel felvett Joshi Bharat-interjút. Penge agy, tiszta érvelés, humor és önironia – Györgyi minden mondatából süttött az elképesztő intelligencia. Egy pillanat alatt zsákba dugta a bölcs keleti filosz szerepében tetszelgő Joshit, a mellette mekegő-makogó exszeretőről nem is beszélve...

Lenyeltem tehát a kihúzásokat, s így az eredeti verzióhoz képest kissé erőtlen lett az anyag. Ám ennek ellenére is háromnegyed évet altatták a kiadó korifeusai a kötetet: 2006 nyarán kész volt a könyv, de csak 2007 tavaszán került a boltokba. Györgyi többször is panaszkodott amiatt, hogy veszélyben van a könyv megjelenése, mert „betojtak a kiadóban”. Egy alkalommal felvetette, hogy nem adnám-e ki én az anyagot.

Tíz évvel ezelőtt, amikor Tvtrkót három kiadó is elhajtotta a *Tizenkét pokoli történet* ötletével, felmerült, hogy esetleg én is kiadhatnám a könyvet. Marha fejfel visszafojtam. Azóta úgy hét-nyolcszáz ezer példány talált gazdára a Pokoli-sorozat nyolc kötetéből (tessék kiszámolni

a nálam merészebb kiadó megérdemelt [!] nyereségét, ha van a közelben egy kalkulátor), én meg verem a fejemet a falba, hogy miért nem voltam bátrabb.

Györgyi esetében azonban szóba sem jöhetett, hogy a kiadója helyére lépjek. Velem mindig minden nagy kiadói cápa rendkívül korrekt volt, Rochlitz Andrástól Matyi Dezsőig, Baráz Miklóstól a Ringierig. Eszemben sem volt a tisztességtelenség útjára lépni. Ezt még Györgyi kedvéért se tettem volna meg. De megértettem az elkeseredését: fogytán volt a pénze, s mivel amúgy is hajlamos volt a jövő miatt aggódni, nehezen viselte, hogy tologatják a második könyve megjelenését. Neki ugyanis komolyan ketyegtek az eladások utáni százalékok. És nagyon nem volt mindegy, hogy ezek a százalékok mikor kezdenek ketyegni.

Ha volt is rá némi esély, hogy az asztalfiókban marad a *Miért pont én?*, annak azért Györgyivel együtt felhőtlenül örülhettünk, hogy ismét egy izgalmas és őszinte anyag került ki a kezünkből. Magabiztosan hittük, hogy amennyiben ez a könyv valaha is a boltok polcaira kerül, tuti sikert produkál majd.

Igazunk lett.

*

Györgyinek az előkészületi munkához szükséges „üzemanyag-mennyisége” a második könyv esetében sem változott: másfél liter rosé. Ezzel csak akkor volt gond, ha valamelyik klinikán randevúztunk. Vagy ha megjelent róla egy nem túl barátságos kritika.

Március 9-én még nem volt gond. Mint az esetek többségében, ezúttal is a Gustóban rontottuk a levegőt. Hány nagy írónk vallotta be töredelmesen, hogy kizárólag a New York kávéházban vagy a Centrálban képes írni: minden más helyen meddő igyekezet, hogy akár csak egy sort is a papírra vessen. Nos, Györgyinek a Gusto volt a közege. Töredelmesen bevallom, én a fantasztikus házikoszt és a két tapintatosan kedves, családias közvetlenségével a boldog békeidőket idéző tulajdonos ellenére sem tudtam igazán megkedvelni a helyet. Szűknek és zsúfoltnak éreztem, ráadásul parkolás közben kétszer is meghúzták az autómát a nem túl közlekedésbarát Frankelben. De meghajtottam a fejemet Györgyi akarata előtt, így az esetek többségében ott randiztunk. És igyekeztem megspórolni neki hazafelé a taxiszámlát. Így is százezer körüli összeget taxizott el havonta. Ahogy mondta: „A színházakba tiszteletjeggyel megyek, nem vásárolok méregdrága parfümöket és nem szívok gatyarohasztóan elegáns női cigarettákat: egyetlen luxusom a taxizás. Szomorú, nem?” Ezen mindig neveltünk, pedig tényleg volt benne valami elszomorító.

Azon a márciusi délutánon arról mesélt, hogy minden férfi egyforma, önző és seggfej. Az ehhez hasonló kijelentéseket persze nem írtam le, mert tudtam, hogy valójában a harag beszél belőle, és például élő adásban biztosan nem mondana ilyesmit. A nyomorék III. Richárdról beszélt, aki lelki téren szerinte az átlagférfi megtestesítője, és a férjéről, Andrásról, akit simán megkérhet,

hogy ugorjon le neki tamponért, és ezért nagyon hálás a sorsnak.

– Inkább Andrásnak légy hálás – nevettem, mire nagyot kortyolt, és így felelt:

– Én önzőbb vagyok, mint ő. Ő egy nagyon rendes pasas. Talán túl rendes is nekem. Főleg az után, hogy olyan pasikkal is éltem, akik feltörölték velem a Lánchidat, vagy szisztematikusan kirugdosták belőlem az ikreimet.

Öt nap múlva Kőbányán találkoztunk. Az ATV-székház előtt ült be mellém a kocsiba. Feldobottnak tűnt, két „erős vendége” volt *A nő helye?* című beszélgetős műsorában.

Aznap többek között arról mesélt, hogy abnormális az a helyzet, ami ebben az országban van: amelyik nő úgy dönt, hogy otthon akar maradni a gyerekével, azt igenis tessék rendesen megfizetni! Az anyaság is egy hivatás, tudniillik.

Leíratta velem (később nem került bele a könyvbe), hogy bevallja, nem elégítené ki, hogy huszonnégy órában pusztán anya legyen, de szívből tiszteli azokat a nőket, akiknek az az életük, hogy barackbefőttet tesznek el, és hogy mindennap meleg ételt főznek.

Nagy megrökönyödésemre az orromra kötötte, hogy a férjével külön bankszámlán vannak, s hogy a kajáját mindenki maga fizeti. Ha pedig, mondjuk, meg kell javíttatni a lépcsőt, vagy az ereszcatornát, akkor feleznék.

Mivel éppen kedvet érzett a második házassága fellevenítéséhez, ezért abba a történetbe is belekezdett. És érintette a könyvben Marcinak nevezett színházi emberrel való kapcsolatát, mégpedig igen részletesen. Ahogy a többi liezonjának apró részleteit, úgy ennek a kapcsolatának a kulisszáit is fedje örökre jótékony homály.

Március 17-én egy külvárosi kiskocsmá felé vettük az irányt. A nyakára tekert sállal, a kinyúlt, buggyos pulcsiban és a kopott kék átmeneti kabátban úgy festett, mint egy jobb helyzetben lévő hajléktalan, nem beszélve az arcára kiült piás vörösségről. És mégis, akkor sem és máskor sem éreztem rajta az elhanyagoltság szagát, a verejtékilletet.

– Mi van a kontaktlencsékkel? – kérdeztem tőle, miközben egy apró katolikus templom mellett haladtunk el. – Hát a szódásüveg SZTK-szemüveged megvan még?

– Amit csak otthon hordtam? – vihogott. – Hogy te mikre emlékszel!

Néhány kisgyerek lépett ki a templom kapuján, feltehetően hittanról tartottak hazafelé.

– A hit meleg kényelme... – húzta össze magán fázósan a kabátját Györgyi. – Mindig is irigyeltem azokat, akik a szenteltvíztartó és a feszület előtti rövid ájtatosság után megtisztulva, hitükben megerősödve lépnek ki a templom kapuján.

Csepegni kezdett az eső.

– Na, most sírni kezdett odafönt az öreg! – bökte az égre. – Kell neked ilyeneket beszélned! A hívők szerint Ő akkor is segít, ha nem hiszel benne.

Elmosolyodott.

– Nekem igazán csak egy kézre lenne szükségem, amely átsegít a túlsó oldalra.

Ennyiben maradtunk. A kiskocsmában lila hagymás zsíros kenyeret majsoltunk, én forró teát ittam hozzá. Alakja beleveszett az üres csehó sivár szűrkeségébe. Csapzott haja nedves fürtökben lógott a szemébe.

– Ma miről akarsz mesélni? – kérdeztem.

Belevágott. Elmondta, hogy van egy nőtípus, amelyet akaratlanul is irritál. Aztán Béláról mesélt, az első férjéről, és hosszan elemezte, hogy szerintem mitől lehet ideális egy pasi.

– Apám a mai napig ágyba viszi anyámnak a kávé – mondta. – Én ezt egyetlen férjemtől se várhattam el. Pedig szerintem jobban nézek ki, mint anyám ennyi idősen. Valamikor szépségversenyt nyert, de a húgom születése után elhízott. Viszont példás házastársi életet él, én meg, tessék... Itt ülök egy kocsmában szétázva, és azon tűnődöm, mióta döntök le legalább egy-másfél liter bort naponta.

– Mióta? – kérdeztem közbe.

– A Gábortól való válasom óta. Azóta nem volt olyan nap, hogy ne ittam volna.

– Gondolom, ezzel józan életű szüleid nemigen tudnak mit kezdeni.

– Nézd, ők nagyon mélyről jöttek, és az eredeti lehetőségeikhez képest iszonyú magasra jutottak. Szerintem ezt anyám sosem tudta feldolgozni. Közben meg

folyton rettegett, hogy elveszíti apámat, és mi lesz akkor velem. Ugyanakkor szerintem a párkapcsolat olyan, mint egy üzlet. És az ő üzletük negyvenhárom éve tart. Tehát valamit biztosan jól csinálnak.

– Na végre, az első dicséret, amit velük kapcsolatban kieresztettél magadból. Szóval van, amit jól csinálnak.

– Azért ne hozsannázzunk, mert rendesen belém égett a harminc-negyven évvel ezelőtti tömérdek cirkszok. De ennél sokkal jobban fáj, hogy nem emlékszem, az elmúlt negyvenhárom évben mondták-e nekem egyszer is, hogy szeretlek. Épp ez jutott eszembe tavaly, a depressziókönyv utáni nagy siker közepette. Hogy jó-jó, ragaszkodnak az olvasók, de ez azért nem pótolja azt a szeretetet, amit negyven éven át elmulasztottak megadni a szüleim. Tök jó, hogy ott van a polcokon a könyvem, de ez nem gyógyír a legfájóbb sebekre.

– Szóval a halhatatlanság neked smafu? – próbáltam oldani a lassan visszafordíthatatlanul rosszkedvűvé váló emlékezést, de nem jártam sikerrel.

– A halhatatlanságot magasról leszarom – mondta, és tökéletesen meg tudtam érteni: ő addig akart a szeretetből és a népszerűségből profitálni, amíg élt.

*

Állapotát tekintve két végletben tudtunk dolgozni. Ha józan volt, akkor érthetően és használhatóan beszélt, de nem mindig volt a beszédhez hangulata. Ez a helyzet persze elenyészően ritka volt találkozásaink sorában. A másik véglet az volt, ha ronggyá ázott, de még vala-

melyest tisztán működött az agya. Olyankor merészen és kedvvel mesélt, ám viszonylag rövid időt tudtunk együtt tölteni, és hamar haza kellett fuvaroznom, mert csak idő kérdése volt, hogy teljesen ki ne üsse magát.

A józanság és a teljes K.O. közeli állapot között, a le-részegedés fázisában egyszerűen nem lehetett vele kommunikálni, mert mohó szemmel csak a rozékat várta, kizárólag azokra tudott koncentrálni. Ilyenkor húsz-huszonöt percet kellett mellette ücsörögnöm, míg beállt az „üzemi állapot”, és kinyithattam a jegyzetfüzetemet. Ezekben a szűk félórákban folyton olyasmiket mondott, amiket se józanul, sem elázva ki nem ejtett volna a száján. Például: „Semmi sem helyrehozhatatlan.” Meg: „Semmi sem fejeződött be. Semmi sem vészett el végképp.”

Egyszer egy ismert műsorvezető azt kérdezte tőlem: hogyan vagyok képes egy olyan emberrel együtt dolgozni, aki „önsajnálathoz fűlő bulvárheroinaként pénzért a legintimebb pillanatait is kiárusítja”. Kicsin múlt, hogy szájon nem vágtam a pasast, aki – nem melleleg – maga is stresszoldót szedett az élő adások előtt. Nem azért kentem volna le neki egyet, mert ne lehetne *bárkinek* ez a véleménye, hanem azért, mert ez nem lehetett az *ő* véleménye! Ő ugyanis pontosan tudhatta, hogy miképpen tiporták el nagyjából tíz év alatt Györgyiben a kivételes képességet. Ha valakinek, neki tisztában kellett lennie azzal, hogy a kilencvenes évek második felében mennyi munkahelyi bántás érte Györgyit. Emlékeznie kellett rá,

hogy ha lement egy-egy adás, nem azt mondták Györgyinek, hogy hű de marha jó voltál szívem, hanem a képébe vágták, hogy „Túl nagy a segged!”, meg „Túl vastagra hagyod a szemöldöködet!”, meg „Hadarsz és énekelsz!” Annál is inkább emlékeznie kellett ennek a bizonyos műsorvezetőnek minderre, mert abban az időben akadt, hogy Györgyi két pasival is ágyba bújt egyszerre, s a két pasiból az egyik maga a műsorvezető volt!

Jelenetek a pszichiátriáról

Szerbhorváth György úr és az ő 2006. március 20-án megjelent, Györgyi ATV-n futó beszélgetős műsorát cincálgató Népszabadság-beli kritikája csúnyán elrontotta a tavaszunkat. Félreértés ne essék: szerintem is az a kritikus dolga, hogy bíráljon. Ráadásul Szerbhorváth úr minden egyes szavával egyet kellett értenem – legalábbis amit konkrétan a műsorról írt.

– Mekkora szemét! – hörgött Györgyi, mikor meglátott egy Szabadság téri vendéglő ajtajában, és mindjárt idézni kezdett a tévékritikából: „Albert Györgyi azzal jelent meg újra a nyilvánosságban, hogy pénzzé tette betegségének történetét, vagyis magánéleti problémáit...”!

(Zárójelben megjegyzem, a világirodalomban mindenki ezt csinálta, mondhatni: „ebből élt és ettől élt”, Villontól József Attilán át Esterházy Péterig, persze a maga fantasztikus alkotói szintjén!

Mivel előtte nem olvastam a kritikát, ezért hideg zuhanyként ért, amit Györgyitől hallottam. Nem nagyon van mit vitatkozni azon, hogy a depressziókönyv sokkal nagyobb hasznot hajtott a betegségtől vagy maguktól a betegektől szenvedőknek, mint Györgyinek. Valóban volt olyan celebünk, aki néhány éve lecsapta a halálos

kórjáról szóló orvosi szakvéleményt egy főszerkesztői asztalra, és kerek pereg kijelentette: „Ötszáz!” Mármint ötszázezerért a lapé lehet a sztori és a szakvélemény. De ez a módi igen-igen távol állt Györgyi értékrendjétől. A depressziókönyv esetében az anyagiak emlegetése kifejezetten rosszindulatú megközelítése volt az „Albert Györgyi-jelenségnek”. Ahogy azt is igen nehéz szubjektív-mentesen eldönteni, hogy egy vállaltan nőknek szóló műsorban szabad-e csak a csőben sült spagetti receptjéről és különféle női kalapokról trécselni, vagy inkább a veretesebb kérdéseknek volna létjogosultságuk.

– Hülye férfi, hülye-hülye férfi, hát elképzelni se tudja, hogy a nőket ez érdekli? – dohogott Györgyi. Mit dohogott! Órjöngve rágta a körmét, majd idegesen tépkedte a bőrkéket az ujjairól. Arcát mintha kimarta volna a lúg, olyan fehér volt. – Miért utálnak engem? Miért? Miért?

Elfulladt a hangja, tekintete lassan visszahullott a poharára.

Biztatást, vigaszt várt tőlem, és én minden, anyámtól kapott kedvességemet bevetve simogattam meg a fejét.

– Nyugi, bébike, az egész nem ér meg ennyit!

Hanem amit Szerbhorváth szakmai oldalról kifogásolt, nos, annak tekintetében már nem tudtam feltétel nélkül együttműködni Györgyivel. A kritikus kifogásolta, hogy Györgyi hebeg-habog és ő-zik. Nos, ennél sokkal nagyobb volt a baj. Györgyi ATV-s interjúinak nagy része egyenesen nézhetetlen volt. E véleménnyel a barátok is egyetértettek, de természetesen eszünkben

sem volt elmondani Györgyinek, és még mélyebbre taszítani a búskomorságba. Csak azt vártuk, mikor jelentik ki az ATV-nél, hogy „Köszönjük, ennyi!”

Jobbnak láttam hallgatni, amikor Györgyi a szakmai teljesítményét kritizáló sorokat kezdte kifogásolni.

– Na, szólalj már meg! – nézett rám, és elöntötte arcát az izzó parázs vöröse. – Szerinted igaza van ennek a...?

Most én hebegtem-habogtam.

– Izé... szerintem túloz... minden kritika túloz...

– Rosszul hazudsz! – förmedt rám, és úgy bámult a képembe, ahogy egy varangyra szokás.

– Györgyi, miattad kapcsolnak arra az adóra – csitítottam. – Téged akarnak látni az emberek, és úgy szeretnek, ahogy vagy. Az ő-zéseddel együtt.

Nem moccant. Mintha nem is hallotta volna, amit mondtam. Aztán mégis megszólalt. Abból láttam, hogy engedett kissé a feszültsége, hogy mondatait a trágárság varázsa kezdte átítatni.

– Ezt irigylem tőled, a francba, ezt a kecses simulékonyságot. Ha nekem ilyen dumám lett volna, ma nem a J. vicsorogna a képernyőn *A világ árvái*-ban. Az a sorozat is milyen kibaszott nagy kamu! De én nem tudtam J. lenni, mert a másoknak való megfelelés nekem idővel rohadatul fárasztóvá válik.

Azzal előadott egy hosszú monológot arról, hogy milyen „szemét volt velem J. a második házasságom idején”. A részletezéstől kegyeleti okokból eltekintenek, viszont az emlékezés olyannyira felzaklatta Györgyit, hogy

kifejezetten rosszul lett. Az asztallapba kapaszkodott, és azt mondta, úgy érzi, mintha mozogna alatta a padló, és inognának körülötte a falak. Feltápáskodott, de hirtelen megroggyant a térde. Gyorsan belekaroltam. Zihált a mellkasa, hörgő hang tört elő a torkából.

– Csak a mentőket ne! – nyüsztette, majd szénsavas ásványvizet kért. Később elmondta, az elmúlt hónapokban kétszer-háromszor is volt ilyen rohama, és a buborékos víz szüntette meg torkában a fullasztó fojtást.

– Talán kivizsgálthatnád magad – jegyeztem meg.

– Jó – vetette oda.

Csak két év múlva ment el egy belgyógyászhoz, nem sokkal a halála előtt.

*

Legközelebb a Gustóban találkoztunk. Bestiálisan rossz állapotban volt.

– Kórházba megyek – fogadott köszönés helyett.

– Nagyszerű! – mondtam, és így is gondoltam.

– De be tudsz jönni, ott is dolgozhatunk.

– Az is nagyszerű – mondtam kevesebb meggyőződéssel.

Már a szokásos közönyösség áradt a hangjából. Mindig így beszélt, ha úgy érezte, megsértették. Aztán menetrendszerűen jöttek a kiábrándult megállapítások.

– Nekem már nem lehet ártani. Rövidesen befejezem, és nem kínozok tovább senkit.

Valamiféle reménytelen véglegesség lengte körül, ahogy elgyötörten ült kedvenc asztalánál. A hangja azon-

ban még sokáig színtelen maradt. A mélypont fölénye...
Innen már nincs lejjebb!

– Na jó – tártam szét teátrálisan a jegyzetfüzetemet –, akkor ott tartottunk, hogy együtt éltek az első férjeddal, és féltékenységből mellbe üt, mert reggel kontaktlencsét mersz felvenni szemüveg helyett, tehát biztosan tetszeni akarsz valakinek.

Észrevettem, hogy önkéntelenül megremegett az ajka, és összekulcsolt kezei ökölbe szorultak. Mesélni kezdett. Meglepetésemre az volt a leggyümölcsözőbb ülésünk.

Március 27-én vitte be András a klinikára. Attól fogva a pszichiátriai osztályra jártam hozzá, később pedig – amikor a piálás miatt nem vállalták a kezelését, amíg végig nem csinál egy elvonót – a Lipótra.

Egyetlen rossz kritika elegendő volt ahhoz, hogy egy időre ki kelljen vonnia magát a forgalomból. Minden ember érzékeny. De nem mindegyik pusztul bele, ha megbántják. Sőt! Van, akit ez éltet! Hogy visszaüthet.

Nos, Györgyi nem ilyen volt.

Hetekig tartott egy-egy gyógykezelés. Sápadt, vérrel telefröcskölt arcok között ültünk a gyötrő húgyszagban vagy a fűtetlen folyosókon. Egy alkalommal néhány perccel korábban érkeztem a megbeszéltnél. Györgyi már kint ült a folyosón, körülötte újsághegy tornyosult. Ha lehetett, mindennap mindent átnézett, napilapot-he-tilapot, szeriőzt-bulvárt. Ezúttal azonban nem olvasott, mert annyira elgémberedtek az ujjai a hideg folyosón, hogy nem bírta tartani a lapokat.

– Szívem, mióta ülsz itt kint? – álltam meg előtte. Hunyorogva felnézett.

– Nem... nem tudom...

Bekopogtattam a nővérszobába. Ott közölték, hogy „Már vagy másfél órája kint fagyoskodik a Györgyike!”

Visszasiettem hozzá, ráterítettem egy pokrócot a háttára.

– De miért? – fogtam meg a jéghideg kezét. – Miért itt ücsörögsz a hidegben, miért nem bent vártál a kórteremben?

– Mert... mert jöttek a szobatársamhoz... – motyogta.

Úgy bizony: Albert Györgyi másfél órát kuporgott kint, a tizenhat fokos folyosón, csak hogy a tizenhét éves szobatársnője nyugodtan hetyeghessen a lovagjával.

Nos, igen, ilyen ember volt Albert Györgyi. Ő volt az, aki egy martonvásári látogatásom alkalmával szinte sírva könyörgött, hogy legközelebb a családot is vigyem ki magammal, mert főzni szeretne nekünk valami finomat. Hogy mi sült volna ki belőle, azt a Hal a tortán nézői bizonyára el tudják képzelni, de igazán nem is ez a fontos. Adni akart, jó akart lenni. Az egész élete erről szólt: ha jót adok, akkor szeretni fognak, és nekem semmire sincs nagyobb szükségem, mint arra, hogy szeressenek.

Tvrtko meséli, hogy amikor pucér seggű riporterként feljött Budapestre, és elanyátlanodva húzta meg magát a Rádió Pagodájának egyik foteljében, Györgyi felajánlotta neki, hogy aludjon nála, a Népfürdő utcai panellakásában. Akkor látta életében másodszor Tvrtkót, de termé-

szetesnek érezte, hogy segítsen rajta, hisz szegény pécsi srác senkit sem ismert Pesten, és fogalma sem volt róla, hol fog aludni.

Reccsenős kokit nyomna azonban a fejemre, ha élne, amennyiben nem hoznám szóba a másik Albert Györgyit is: a cinikus odamondogatót, a kollégákat kedvvel fikázót, az elegáns gonoszkodót.

– Te ismered a Klausmann? – kérdezte tőlem egy alkalommal, amikor valahogy szóba került Viktor. – Mi van vele?

– Nem tudom, vagy egy éve nem beszéltünk.

– Jó, ha találkozol vele, mondd meg neki, hogy üdvözlöm – a kutyáját...

Hát igen, ez is ő volt. Sőt egyszer pofon is vágott!

– Györgyi, khm, az terjed rólad a szakmában, persze én nem akarom elhinni, de azt beszélik, hogy, izé, hogy egykoron nagyobb összetartó erőd volt az újságírók között, mint a Magyar Újságírók Országos Szövetségének...

Bumm. Nagyot csattant a tenyere az arcomon. Sajgott rendesen.

– Ezt tudod, miért kaptad? – kérdezte aztán.

– Mert bunkó voltam?

– Fenét. Mert kételkedtél az állítás igazságában!

*

Nem tagadom: mindenhol szívesebben találkoztam Györgyivel, mint a pszichiátrián. Szorongva igyekeztem átjutni a lehangolóan komor falak között. Oldalt, a széksorokon hallgatag betegek pislogtak ijedten, ha merev

tekintetük nem dermedt éppen háborodott csodálkozásba. Tehetetlenül gyűrögették a melegítőnadrágjuk szélét, vagy remegő kezükkel hosszan igazgatták piszkosszürke tincseiket sápadt halántékukon.

Györgyi akkurátusan tologatta a székeket, hogy mire odaérek, épp vele szemközt huppanhassak le, s máris mesélni kezdek neki arról, hogy „mi történt abban a brutális külvilágban”. Imádott szakmázni, sosem úsztam meg a nem igazán rátermett kollégák és showbiz-hősök kivésését.

– Olyan jó gonoszkodni egy kicsit – vihogott, s bár örült neki, ha megerősítettem egy-két nem túl barátságos ítéletében, azért valójában mindenkit elismert, aki legalább valamicskét felvillantott a tehetségéből. Igen, volt benne irigység. Össze tudta hasonlítani a saját képességeit azoknak a tehetségével, akik az elmúlt években médiahősök lettek. De ha jó passzban volt, akkor csak röhögött az eldobható papírzsebkendő-sztárokon. Ha jó passzban volt, akkor nyomaiban emlékeztetett a sok-sok évvel azelőtti önmagára. Tiszta és éles aggyal érvelt, műveltsége és európai gondolkodásmódja átsütött a mondatain, egyszóval szórakoztató beszélgetőpartner volt. Kár, hogy ezt a fantasztikus szellemiséget csupán minden tizedik találkozásunk alkalmával volt módom élvezni.

– Csak a rohamaimmal kell vigyáznom – kuncogott kesernyésen, és sűrűn bocsánatot kérve elcsoszogott a hűtőhöz, hogy hideg ásványvizet hozzon a mignonhoz, amit ajándékba hoztam neki. Ahogy imbolyogva, kife-

szített karral igyekezett a folyosó végi jégszekrény felé, átcikázott rajtam a gondolat: az nem lehet, hogy egy ember ennyire tönkremenjen! A betegtársak közönyösen szemlélték a tapogatózva, bizonytalanul járó negyvenes nőt, és vélhetően fogalmuk sem volt róla, hogy ezt a feledést kereső, fájdalomtól marcangolt lelkű, ügyes-bajos múltú és kopár jövőjű teremtést az anyja éppen tíz perccel korábban ebrudalta ki végleg az életéből.

– Mi történt? – kérdeztem tőle hideglelősen, felkészülve a legrosszabbra.

– Semmi – vonta meg a vállát. – Felhívtam anyámékat, hogy ez a rossz viszony már tarthatatlan. Szeretnék velük találkozni. Ha bejönnének hozzám...

– És?

– Anyám ott folytatta, ahol évekkal ezelőtt abbahagyta. „Hogy képzeled azok után, ami négy éve történt, mikor te így, meg úgy, és különben is, mi mindent megadtunk neked, úgyhogy csak magadnak köszönheted, amiben vagy!”

– És erre te?

– Torkomra forrt a szó. Rögtön tárcsáztam Andrást.

– És ő?

– Azt mondta, hogy van egy karácsony, egy húsvét, meg két születésnap: ez összesen négy alkalom egy évben. Ennyit ki kell bírni velük. Különösen telefonon.

– És erre te?

– Közöltem: félek, hogy most már ennyit se bírok ki.

Így is történt. Györgyi legközelebb akkor hívta a szüleit, amikor tavaly nyáron meghalt az imádott nagyapja. Az anyja lecsapta a telefont. A temetésen is csak annyi hangzott el anya és lánya között: „Őszinte részvétem!”

Györgyi persze igyekezett eljátszani, hogy nem érintik rosszul a történetek.

– Cicuka, már gyermekkoromban sem az anyám kelt fel velem éjszaka, és vitt be a kórházba, ha éppen kellett, hanem az apám – húzta el a száját keserűen.

A történetben nemcsak az éjszakai kísérő személye elgondolkodtató. Vajon hogyan létezhet, hogy egy tizenkét éves kislányt gyomorfekéllyel kell a Heim Pál Gyerekkórházba vinni, csak mert elhagyja a tniszerelme?...

*

Györgyi a klinikán a fürdést utálta a legjobban. Mindig utolsónak maradt, hadd tisztálkodjanak először a szobatársai. A Lipóton meg a csoportterápiát viselte nehezen. Érthető, hiszen neki egyedül több IQ-ja volt, mint az egész csoportnak együttvéve. De a hétköznapi tisztessége odabent is működött: sosem árulta el az ápolóknak, hogy ki cigizett stikában, és arról is hallgatott, ha egyeseknek piát loptak be a rokonai. Sőt, bár ilyesmit nem szép dolog kijelenteni, de azt hiszem, kifejezetten jól hatott rá, hogy nála gyöngébb emberekkel van összezárva. Egyszer mondta is, hogy egyenesen gyógyul tőle, amikor azt látja, hogy vannak még nála is szerencsétlenebbek. No igen, a súlyosabb esetekből sajnos nem volt

hiány a pszichiátrián. Találkoztam az anorexiás kislánnyal, aki úgy akart fogyni, hogy mély vágásokat ejtett a testén, és kifolyatta a vérét – annyival is kevesebb lett a saját súlya. Ahhoz az ápolthoz is volt szerencsém, aki a földszintről kiugorva kísérelt meg öngyilkosságot – nyakig sáros lett szegény az esőáztatta talajon. És persze az a félvilági bácsi is kezet fogott velem a folyosón, aki azzal szerzett hírnevet magának, hogy a nemi szervével megszentelte, azaz levizelte a kakaós csigát.

Györgyi tehát a kevésbé súlyos esetek közé tartozott, az akaraterejét tekintve pedig egyenesen az eminensek közé. Személyesen tanúsíthatom, hogy nem volt könnyű „sarokba szorítania” a szenvedélybetegségét, ám meg akart gyógyulni, ezért ha azt várták el tőle, akár hetekig nem nyúlt alkoholhoz. Viszont a Bajnokok Ligája-mecsekhez ragaszkodott. Az egyetlen öröme a foci maradt, meg George Michael. Tudtam, hogy rohadtul lelobozta, amikor kiderült, hogy a jó öreg Georgie fiú átnyergelt a saját nemére.

Bevittem neki a CD-lejátszómat, meg egy régi Wham albumot. Hallgatta, hallgatta, aztán egyszer csak rám nézett fátyolos szemmel, és sírós hangon azt kérdezte:

– Lehetséges, hogy amikor George Michael a *Last Christmas*-t írta, már egy pasi járt az eszében? Egy pasinak szól a világ legszebb szerelmes száma? Jézusom!

Egészen beleborzongott a gondolatba.

Máskor pukedlizve mesélte, hogy amikor Vig György, a Nők Lapja újságírója interjúra ment Györgyi második

exférjéhez, Gáborhoz, és elővette a depressziókönyvet, Gábor elfehéredve hátrahőkölt, és úgy rikácsolta:

– Kikérem magamnak!

Györgyi csak mosolygott.

– Még hogy ő kéri ki magának! Amíg élek, minden nap küldhetne egy csokor rózsát, amiért a töredékét sem írtam meg annak a szenvedésnek, amit nekem okozott.

A munkával kitűnően haladtunk. Az elvonón tartós józanságra ítéltetett, aminek következtében – ha nem is mindig nagy kedvvel, de – sokkal megfontoltabban és átgondoltabban mesélt. Ez azt eredményezte, hogy később jóval kevesebbet kellett kihúzni az elkészült fejezetekből. A kezelés utolsó hetére eljutottunk a könyv kilencvenöt százalékáig. Nem volt előre bebetonozott szerkezet, egyszerűen csak mindenről szólnunk kellett, amit fontosnak és közölhetőnek véltünk.

Tehát: a visszaemlékezés egy durva veréssel indul. A bántalmazás nemcsak tébolyítóan plasztikusan és aprólékosan megírt, de jelképszerű is. Györgyit ugyanis a legtöbb pasija megütötte. Ami azonban ennél is megrázóbb erejű: Györgyi sosem tett feljelentést, sohasem panaszkodott senkinek. Már az elején kell egy rész, ahol magyarázatot igyekszik találni a hallgatására. (Nyilvánvalóan nem a félelem dominál abban, hogy senkinek sem beszél a bántalmazásokról...) És arra is választ kell keresnie: ő vajon mennyire hibás abban, hogy folyton kezét emelnek rá?

A könyv következő oldalain megtudhatjuk, hogy

- harmincéves koráig kizárólag az esztétikum érdekelte a pasikban, s csak később lett fontosabb az ész,
- ha nem is tiszteletlenül, de minimum vádlón ír teljesítménykényszeres apjáról és labilis idegrendszerű anyjáról, akik elől egy rossz házasságba menekült,
- zaklatottan keresi a választ arra, vajon miért volt számára mindennél fontosabb, hogy első osztályú szerető legyen, illetve hogy vajon mit akart pótolni a férfifaló életmóddal,
- sorba veszi a szerelmeket és a szeretőket, az óvodáskori „partnerektől” a fekete és távol-keleti fiúkon keresztül a celebekig,
- a házasságokba mélyebben is belemászunk, különös tekintettel a Györgyi életét teljességgel meghatározó másodikra.

Oké, a belseje tehát megvan. De mi lesz a nagyon fontos kezdéssel és a legalább annyira lényeges befejezéssel? Mindkettő a Lipóton töltött utolsó napokban született meg. Az előszóban Györgyi fájdalmas vallomást tett: miután megjelent a depressziókönyve, a kezdeti siker eufóriája után ismét elhatalmasodott rajta a betegsége. Újra inni kezdett. És már itt, a könyv elején megpendítette a legfájdalmasabb húrt, előrevetítve az egyre sötétedő jövőt, András elvesztését. Így ír a férjéről: „Tavaly, nyár elején azonban – nagyon szomorúan – azt mondta: szeret, mindig mindenben mellettem áll, segít, de nem akarja végigasszisztálni testi és szellemi leépülésemet.”

Ismerve Andrást, képzelem, mennyire el lehetett keseredve, ha ezt mondta.

A könyv végét illetően határozottan kértem Györgyit, hogy ne fessünk rózsaszín képet. Az egyszer már visszaütött a depressziókönyv végén. Így lett az utolsó bekezdés a következő:

„Ma reggel András behozott a Lipótra. Nem tudom, mi lesz velem. Azt mondják, délután altatni kezdenek...”

Az utolsó alkalommal, amikor a Lipóton dolgoztunk, beállított András. Vásároltak egy kicsi budapesti lakóparki apartmant (emlékeim szerint jórészt hitelre), hogy egy-egy későbbre nyúló színházi előadás után Györgyinek ne kelljen kibumliznia Martonvásárra. András színeket és modulokat mutatott, amelyekből a kivitelező összeállíthatta a konyhabútort. Bámultam ezt a kedves arcú, megejtően udvarias, a feleségét szerető gondoskodással körülvevő borászt, aki csak hétfégenként szaladt föl mutatós cégautójával az ország északi végéből. Bámultam, és egyszerűen nem értettem: mit keres ez a jóval fiatalabb pasi az egyre lejjebb csúszó Györgyi mellett? Jó, persze, szeretet, ragaszkodás, értem én. De valahogy olyan idegenül mozogtak egymás mellett ott a Lipót folyosóján, s kívülről nézve annyira kevés közük maradt egymáshoz. Nyilvánvaló volt számomra, hogy szó nincs már szerelemről: ez a két ember nagyon jó barát, de semmi több. Hat éve tartott a házasságuk, és a nyakamat tettem volna rá, hogy a fiatal borászban erősen érett a búcsú gondolata.

A vég kezdete

A jegyzeteim szerint 2006. május 5-én „... leforrázva állok meg a Gusto ajtajában: utoljára a Sziget Fesztiválon láttam ennyire elázva Györgyit. Akkor épp egy kamera előtt nyilatkozott (?) – holtrészezen.

Majdnem végigbőgi a beszélgetésünket. Ma csupa rossz emlék jut az eszébe. Elmondja, hogy az apja egyszer részegen megütötte az anyját a kiküldetésben. Elmondja, hogyan engedte meghalni a Herceget.

Próbálok felvidítani a sztorival, amin mindig röhög: Nógrádi Gergő felveszi az egyetlen fekete öltönyét, morcos ábrázatot ölt, és másfél órával Sophia Loren fiának budapesti esküvője előtt belopózik a bazilikába mint a templom biztonsági szolgálatának embere, hogy az ország első számú őrző-védő cégét kijátszva az oldalhajóból mobiltelefonjával fotózgassa a meghatódott világsztárt és matuzsálem férjét, majd egyedüli magyar újságíróként hírt ad a bazilikában történekről.

– Hosanna in excelsis a magyar Günter Wallraffnak! – hajlong máskor előttem röhögve Györgyi. Most azonban rezenéstelen marad az arca. Sőt, acsarkodunk is egy kicsit.

– Benne maradhat, hogy ki volt az az úszónő, akivel „Müller” tíz évig élt – a felesége tudtával?

– Nem.

– És az benne maradhat, hogy ki volt az új Básti-Udvaros színpadi páros azon tagja, akinek te javasoltál új vezetőket, és akivel a második férjed megcsalt?

– Nem.

– És az benne maradhat, hogy melyik idősebb színésznővel élt Gábor kilenc évig, és melyik író vette a nevére Gábor balkézről született lányát?

– Nem.

Látom, hogy lassan leszáll nála a szürke köd, és már csak rutinból ellenkezik.

– És az benne maradhat, hogy melyik Nagy Színészünk sportautójával járt Gábor Szolnokra megcsalni a Nagy Színész lányát?

– Nem.

– És az benne maradhat, hogy ki volt az a rendező és az a zenész, akik egy este kezelésbe vették Gábor?

– Nem.

– És az benne maradhat, hogy kikkel feküdtél le a miskolci Páholy Partik után, akikkel ugyan nagyon rossz volt a szex, de legalább arra ébredhettél másnap a színészházban, hogy egy férfi ölel?

– Nem.

Még nem aludt el, de az tuti, hogy nincs magánál. Teszek egy próbát, és ha igazam van, hazaviszem.

– És az benne maradhat, hogy hiába állt ott görnyedten, vietnami papucsban és atlétatrikóban az Operaház öltözőjének ajtajában Kelen Péter tenorista,

nem rajtad múlt, hogy nem kötöttél ki az öltözői díványán?

– Nem.

– És az benne maradhat, hogy Fodor Gábor nagyon tetszett neked, de sajnós nem jött össze, ahogy Kovács László se, pedig presztízsből nem bántad volna?

– Nem.

Mivel az utóbbi két kérdést már korábban tisztáztuk, és akkor éppen ő ragaszkodott körömszakadtáig a sztorik közléséhez, ezért nyilvánvaló számomra, hogy nincs értelme folytatni a diskurzust. Nem beszélve arról, hogy látom, ezúttal kifejezetten idegesíti a munka. S mivel évekkorábban, még a Nemzeti Színház sajtósaként volt már egy agyérgörccse (össze is esett és csúnyán megütötte magát egy vasútállomáson), ezért igyekszem mindig csak óvatosan játszani az idegeivel.

Hazaviszem.

A naplóm szerint szinte pontosan egy évre rá ugyanaz, ugyanígy megtörténik. Hasonlítgatom a jegyzetfüzetemet meg a naplót, és nem kapok levegőt. Ugyanúgy futott zátonyra egy beszélgetés, és ugyanúgy furikázom haza a teljesen elázott Györgyit, mint egy évvel korábban! Csak már nem Martonvásárra.

Útközben a vállamra hajtja a fejét és sír. Egyedül már ki sem tud szállni az anyósülésről. Felbotorkálunk a lakásába. Valami gond van a világítással, úgyhogy tényleg szó szerint botorkálunk. Sőt, szinte vinnem kell őt. A szobába érve azonnal ledől egy ülőkére.

– Ha hányok, menj el! – nyögi.

Ráhagyom.

– De tényleg! – kérlel tovább. – Nem akarom, hogy összehányva láss! Majd átjön a barátnőm, vagy valaki.

A sors egy pillanatnyi szeszéllyel vörösre festi az arcát. Mivel veszedelmet sejtök, nem mozdulok mellőle. Dobok egy sms-t a páromnak, hogy küldje el a mentők számát. Sosem tudom, hogy melyik a rendőrségé, a tűzoltóké s melyik a mentőké. Györgyi kéri, hogy kapcsoljam be a tévét. De mikor bekapcsolom, oda se fordítja a fejét. Szakadatlan nyirkos homlokát törölgettem. Egészen sötétedésig mozdulatlanul fekszik, kurtán és nehezen lélegzik. Amint aztán leszáll az este, karikás szemét rám emeli, erőtellenül megfogja a kezem, és megtört hangon kérlelni kezd.

– Nem akarok megdöglenni... segíts!

Kövér könnycsepp fátyolozza el tekintetét, vékony ajka legörbül.

– Semmi baj, semmi baj – nyugtatom, mire visszahullik keze az ágyra, s mellkasa ismét lassú, szabályos mozgásba kezd. Behunyja a szemét. Riadtan nézem arcát, mely mostanra megöregedett, megfakult. Hosszú percek telnek el így, fájdalmas és mély csöndben. Andrást tárcsázom az ország másik végén, hogy mi ilyenkor a teendő, de nem érem el. Györgyi hallja, hogy üzenetet hagyok. Egy pillanatra magához tér, gyötrelmes nyöszörgéssel felemeli a fejét, reszketeg hangon szólongat, majd egy tompa jajszóval visszahanyatlik a párnájára, s elmerül az öntudatlanság mocsarában.

Hívom a mentőket.

Nem tudom, meddig ülhetek mellette lehajtott fejjel, kezét szorítva.

Itt fekszik előttem egy ember, aki ugyanazt kívánta az életében elérni, amit bármelyikünk a hétmilliárdból. Szeretett, remélt, szenvedett, és azt akarta, hogy viszontszeressék. Aztán eltűntek a lehetőségek, elmúlt a remény. Ilyen az élet? Ennyi?

Elfordítom a tekintetem.

Magához tér. Segítség nélkül felül, de furcsaságokat motyog.

– Öngyilkos leszek, és magammal együtt a fájdalmimat is megölöm – réved maga elé. – Ez a sorsom. Ugye nem hívtad a mentőket? A francba!

Odakint metsző, kora tavaszi szél fütyül az utcákon, finom, hideg eső permetezi az ablakokat. A ház körül önfeledten ölelkeznek a harsányzöld lombok.

– Falevelek – suttogja –, olyanok, mint én. Pusztulásukban sokkal hasznosabbak, mint élettelin fürdőzve a tavaszi fényben. Miután ősszel lehullnak, rothadva táplálják a földet, így lesz a talaj dúsan termő. Velem is ez a helyzet. Igazi hasznot csak a halálommal hajtok. Majd meglátod. Mindössze arra fognak emlékezni az emberek, hogy volt itt egy hülye hisztis picca, aki időnként belemart ebbe meg abba, örökké háborúskodott az igazáért, miközben halálosan el volt telve önmagával.

Ahogy hallgatom, be kell látnom, hogy minden egyes mondata forgószélként dűlja szét az életemet. Kín-

zóna furdal a lelkiismeret, hogy nem tudom megadni neki mindazt, ami segíthet túlélni az alig túlélhetőt.

A verejtékcseppek leáztatják szeméről a festéket: egy hirtelen megvénült, aszott arc néz vissza rám. Haja zilált, a betegsége lomposá teszi. Nagy, düledt szeméből elveszett a méltóság, s most némán próbálja kiolvasni a tekintetemből, hogy mit gondolok az előttem heverő emberi roncsról.

Mellkasomat dobpergés rázza: örülten zakatol a szívem. Játszani kellene, színészkedni. Ám színehagyott arcom arról árulkodhat, hogy ijeszt, amit látok. Lelkem mélyén visszarettenek a gondolattól, hogy akár évekig, sőt évtizedekig is eltarthat, amíg valaki halálra issza és gyógyszerezi magát. Túlságosan is szeretem ezt az Embert ahhoz, hogy azt kívánjam neki, folytatódjon számára így ez az élet. Hogy megragadjam a karját, és az arcába üvöltsem: édesem, azt akarom, hogy még legalább újabb negyvennégy évig szenvedj itt a földön! Hogy újra és újra belerokkanj a sors pofonjaiba. Hogy minden, ami másnak öröm, neked pokoli kín legyen. Hogy összeroskadj, mert J.-nek negyvennégy évesen is összejött a baba. Hogy taknyod-nyálad egybefolyjon a zokogástól, csak mert Andrásnak – alig egy évvel a válásotok után – kislánya született az új párjától!

– Ha megerősödöm, elzarándokolok Santiago de Compostelába, hátha megérint Isten szeretete – nyöszörgi. – Biztosan egy vagyon oda az út, de a hit megment a kétségbeeséstől, és ezért semmi pénz nem sok.

Persze az is lehet, hogy Isten szarik rám. Egyrészt félzsídó vagyok, másrészt nem hiszek benne.

Szétveti mellkasán a hálóingét. Folyik róla a verejték. Egész lényéből hiányzik a régi Albert Györgyi modoros és mégis lenyűgöző méltósága. Elővillan a keble, de ez sem a húsz évvel azelőtti bomba nő kihívó szemérmelensége, csak a kiszolgáltatott hús egy beteg emberen.

Messziről sziréna hangja hallatszik. Felállok, az ablakhoz lépek.

– Felkészültem rá, hogy az út végén a pokolba jutok – szólal meg Györgyi a hátam mögött. – De még az is jobb, mint ez a mélységes nyomorúság.

Megfordulok. Szótlatlan nézem. Ez tényleg a vég. Vagy legalábbis a kezdete...

Eddig a jegyzetfüzet és a napló.

A teljesség kedvéért: Kelen Péter, Fodor Gábor és Kovács László története végül pusztán terjedelmi okokból maradt ki a *Miért pont űk?* című könyvből.

*

Meséli az egyik, ma már befutott riporter hölgy, hogy amikor az Egyenleg szerkesztőségében, sok-sok évvel ezelőtt a média superpasijai sűrögtek-forogtak, egy alkalommal hangosan elkiáltotta magát: „Srácok, nyújtsa fel a kezét, aki még nem volt az Albert Györgyivel!”

Egyetlen kéz sem emelkedett a magasba.

Ez az egykor – fogalmazzunk így – rendkívüli népszerűségnek örvendő társasági hölgy, röviddel a könyvbemutatója után egyedül ült a martonvásári házban, és

válni készült. Egy évvel voltunk a Lipót után, s egy évvel voltunk az előtt, hogy mentőt hívtam hozzá. Ismét májust mutatott a naptár. Az asztalon új sikerkötetének példányai tornyosultak, mellettük A/4-es borítékok heverték. A barátok és a médiahiénák várták a dedikált példányokat. Vajon hányan tudták, hogy a *Miért pont ők?* borítóján Györgyi a szeretett barát, Gálffi László nyakkendőjébe kapaszkodik? (A férjnek, Andrásnak csak a hátsó borítón jutott egy ölelés.)

András már elköltözött a közös házból, de néha még beugrott egy-egy cuccért. Györgyi az ilyen beugrásokat nehezen viselte, de igyekezett jó pofát vágni. Sőt, ha kellett, bedobta András szennyesét a magáéval együtt a mosógépbe. Ez is olyan *albertgyörgyis*, nem? Természetes volt számára, hogy a férjének is kimos, miközben azon imádkozott, hogy a sok nézelődő után végre jöjjön egy igazi vevő a házra, s ő hivatalosan is lezárhassa a házasságát – „...ha már András elhagyott!”

Majd' megőrült Budapestért. Úgy érezte, a fővárostól harmincöt kilométerre fekvő Martonvásár a világ vége. Pedig ott is gyakorta látogatta a kocsmát (néha ott kellett összeszednem). A Postakocsi vendéglőbe is bebenézett, de azért az mégsem a Gusto!

Amikor végre elkelt a martonvásári ház, hat hete maradt a kiköltözésre. Szerencsére viszonylag hamar rálelt egy neki megfelelő lakásra a Vár aljában, s így egy időre új életprogramot talált magának: felújítás, költözés.

Az új lakásba az IKEA-ban keresett berendezési tárgyakat. Fulladozva hívott föl az áruház étterméből.

– Ebbe bele lehet dögleni – hörgött.

– Mi a baj?

– Csupa család, édes kisgyerekek, összekapaszkodó szülők... Egy magamfajta csóró remetének maga a pokol!

– Én még emlékszem arra az időszakra, amikor játszóterekre jártál, hogy fájdítsd a szívedet!

– Imádtam kínozni magamat. De hidd el, már nem hiányzik a gyerek.

– Most hazudtál.

– Lehet, de ezt nem kellene az orromra kötnöd! Lehetnél tapintatosabb, és elnézhetnéd nekem, ha hazugságokkal gyógyítgatom a lelkemet. Majd ha te is Pavarotivá hízol a lombikbébi program horrorisztikus hormonadagjaitól, nem leszel ilyen érzéketlen.

– Oké, bocs.

Még aznap este benéztem hozzá a Gustóba, és haza is vittem. Már dobozolt.

– Cicuka, költözz át 170 négyzetméterből ötvenbe, és megtudod, mi a magyarok istene! – mutatott körbe.

– András?

– Mostanában egyre kevesebbet látom. Gyáva! Szó szerint kerül, nem mer a szemembe nézni. Hiába faggatom, hogy miért adta be a válókeresetet, a mai napig nem kaptam választ a kérdésre. Mindegy, abban már megállapodtunk, hogy ki mit visz. Csak tudod, mi a nagyon szar? Hogy míg az előző két házasságomból én léptem

ki, most azzal a helyzettel kellett szembesülnöm, hogy a férjem akar válni. És ezt képes volt szilveszterkor bejelenteni, az izraeli utunkon!

– Legalább a hazaindulásotok előtt?

– Francokat. Utána még öt napot maradtunk. Ne tudd meg! Szép kis „nyaralás” volt!

– Képzelem. Csoda, hogy nem bógted végig Izraelt.

– Na látod, ezen én is csodálkozom. De a legjobbat még nem mondtam: a velünk pihenő pár egyik tagja András pártjára állt, és kurvára élezni kezdte köztünk a konfliktust. András meg örömmel bújt mögé. Pont olyan gyáva, mint az összes pasi.

– Hányszor találkoztatok szilveszter óta?

– Háromszor. Nem válaszol a leveleimre, nem veszi fel a telefont, ha hívom. Egy igazi Grál-lovag, mi? Persze én intézem az ügyvédet, a földhivatalt, mindent... Hisz ismered Andrást!

– Ismerem. Egész sokáig bírta melletted.

Meghökkenve nézett rám. Aztán felhúzta az orrát.

– Azért jólesne, ha legalább megkérdezné, nincs-e szükségem segítségre.

– Minek? Tele voltak vele a lapok, hogy tizennyolcadszor költözöl. Profi vagy!

– Menj a fenébe, hülye érzéketlen barom!

– Azért szólj, ha cipelni kell.

– Ne marhulj, cicuka! Van egy cég, amelyik idejön, felvételt készít a lakásodról, aztán átszállítja a cuccodat az új kéródba, és ugyanúgy rendezi be, ahogyan itt megszoktad.

– Akkor is, ha egy 120 négyzetméterrel kisebb lakásba költözöl?

Erre nem válaszolt, csak gyöngéden beleboksolt a hasamba.

Végül nem hívott, megoldották neki az áthurcolkodást a profik. Csak Kovács Pisti költözött vele, a négyéves, fekete herélt kandúr. Neki nem volt sok cucca.

„No love, no love”

Amikor néhány napja nekiálltam ennek a könyvnek, nem gondoltam volna, hogy Györgyi utolsó fél évéről írok majd a legnehezebben. Ebben a hat hónapban két súlyos teher is szorongatta. Találkozásaink, telefonbeszélgetéseink során mindkettőről csak nagyon kelleetlenül beszéltem.

Az egyik: a pénzügyi zavar. Györgyinek az utóbbi években a könyvei jelentették a fő bevételi forrást. Idén nem jelent meg könyve. Ebből nem nehéz kikövetkeztetni, hogy 2008-ban anyagi hullámvölgybe került. Finoman szólva nem kecsgették túl sok ajánlattal, s ha a Kedves Olvasó hajlandó belekukkantani velem Györgyi néhány régi anyagába, amelyeket még 2004-ben és 2005-ben körmölt le, látni lehet, hogy főhősünk abszolúte tisztában volt a lehetőségeivel.

Elsőként nézzük, hogyan hatott rá a felismerés, hogy a betegsége miatt számára nem járható az a szakmai út, amely minden felkapott tehetség számára adott. Szó szerint idézek.

„Jómagam emlékszem egy erőtől kicsattanó, »ide nekem az oroszlánt is!«, magabiztos, röhögős, jó humorú, önbizalomtól kicsattanó, érzékeny, fiatal újságírólánny-

ra, aki a nyolcvanas évek végén kezdte a pályáját a Magyar Rádióban. Dolgozott, mint egy erőtlől duzzadó póniló, tele szakmai, emberi és – nem utolsósorban – női ambícióval és – szerénytelenség nélkül – sikerrel. (...) Bár a(z újságíró) szakma, megrendelői elismerik eredendő tehetségét, képességeit: annak azonban jelei ma már csak kis nyomokban fedezhetők fel a nőben. Profizmusa, megbízhatósága a múlté. A betegség miatt nem egy és nem két megbízás, munka, projekt lemondása: gyakran az utolsó előtti pillanatban. Munkáltatók, munkaadók sorozatos cserbenhagyása: az utolsó utániban. (...) Pánikszerű szorongástól-szorongásból: nem tudja végrehajtani, megoldani – amúgy rutin – feladatait. Egy elaprózott, aprópénzre váltott, igazán soha ki nem teljesedett talentum kétségbeesett vergődése és kapaszkodása egy általa értelmetlennek tartott életbe, majd annak – sikertelen – eldobása háromszor.”

Szívfájdító, ahogy saját szavaival ecseteli, hogyan igyekezett fennmaradni a víz felszínén, s hogy a barátai hogyan mentették meg a csúfos szakmai lebölgésektől:

„2004 áprilisa és szeptembere között – a filofaxomba beírtak alapján – több mint negyven, korábban elvállalt munkát, felkérést, szereplést mondtam le, mert képtelen lettem volna megjelenni, megcsinálni. Bocsnatkerő telefonok a leggyengébb hazugságokkal, amiknél még egy kisdíák is jobbakat talál ki, ha a matekdogát akarja megúszni: influenza, magas láz, vírus, haláleset... Már úgy értem: (még) nem az enyém. Minden, bármi, akár-

mi, ami szalonképes abhoz képest, hogy bevalljam: depressziós pánikrohamom van, s amikor a munkát elvállaltam, akkor mertem, hittem, reméltem, bíztam benne, hogy mégis sikerül összeszednem magam. (...) Bárcsak ne tettem volna, hogy »összeszedem magam«, és néha csak egy hosszúlépés, néha viszont két üveg bor és a gyógyszereim kombinációjával úgy mérjem fel a helyzetet, hogy úrrá tudok lenni a pánikon, ki tudok állni a közönség, a kamera elé, a mikrofon mögé... Tévedtem. (...) A legolcsóbban úgy úsztam meg, hogy engem szerető-tisztelő barátaim, kollégáim, főnökeim még időben észrevették, hogy gáz van, és nem engedtek a nyilvánosság elé, vagy időben visszarángattak. Ha viszont nem vették észre a bajt... Mit mondjak? Az ilyesminek tűzsebén híre megy a városban, főleg ebben a szakmában és még a legjobb indulat mellett is – elismerve bár képességemet, alkalmasságomat a pályára – a megrendelők mostanság általában széttárják karjukat, és nagyon, őszintén nagyon sajnálják, de nem vállalnak be. Nem mernek. (...) Mindenkit megértve és senkit nem vádolva, mégis: paranoiásan, kényszeresen és, amúgy, teljes joggal szorongok a jövőmtől.”

Újabb zuhanás: a szerencsétlenül végződött második házasság, majd a betegség felerősödése. És ennek következtében persze újabb szakmai betlik...

„Szerelem, házasság – másodszor – és... Semmi. A férfi a nőt csak szerelmük gyümölcse, egy gyerek, gyerekek, saját gyerekek nélkül vállalja, akarja. A nő, szerel-

me megtartása végett, újból és újból megöli megfogant, ám soha meg nem született gyerekeit. És ekkor, a második gyilkosság után, csöndben, először alig észrevehetően, sunyi módon, lassan adagolva, beköszöntenek életébe a démonok, a kínzó, taszító, ordítóan fájó gondolatok, amelyek börtönében szenved, sanyarog, tépi magát, gyötrődik, és már tényleg csak önön-önként vállalt halálát tartja megváltásnak. A diagnózis hetek alatt megszületik. *Depresszió. (...) Ugyanabban az évben indultak a kereskedelmi tévécsatornák Magyarországon, és én többedmagammal a tv2 kezdő, meghatározó arca lettem. A reggeli műsor mellett egy mozimagazint szerkesztettem és vezettem. Egy újabb bizonyíték az önismeret kellő hiányára (speciel ez akkor a csatornára is igaz volt): egy cicababát, egy háziasszonyt kerestek a Jó reggelt, Magyarország!-hoz... Na most én sem cica, sem baba, sem házi, sem asszony nem vagyok. Mégis belementem. Azt hittem: lesz erőm, bátorságom, szakmai hitelem átverni saját elképzelésemet, személyiségemet. Nem volt. Sacc per kábé hat hetet töltöttem a csatornánál. (...) A Magyar Rádió, ahonnan akkori főnököm, N. úgy engedett el a tv2-höz – a médiatörvény miatt választanom kellett kereskedelmi vagy közszolgálati médium között –: »Györgyikém, amíg én vagyok itt, bármikor visszatérhetsz, ha meggondolod magad...«- a mai napig nem hívott vissza. Ezen a ponton volt egy súlyos megbillenés: tönkrement a házasságom, gyerekeim tehat nem született, állásom nem volt...»*

S végül már csak a barátok segítségére számíthat. És arra is egyre ritkábban. De mindenkit megért, hisz maga is tudja: nem lehet rá számítani. Ezért küldik el a Nemzeti sajtófőnöki posztjáról. Csakhogy valamiből élni kell...

„2003. szeptember 29-től hét hónapig egy tablettá, egy »mankó« segítségével egy korty alkoholt sem ittam. Nem került erőfeszítésembe, egyre jobban éreztem magam, és Lukin Ágnes szerkesztő-rendező kollégám meghívására ismét rendszeresen dolgoztam a Magyar ATV-nél. (...) De mostanában, mivel a 2004-es évben jóformán egyáltalán nem tudtam dolgozni az állapotom miatt, szabadúszó lévén, nem nagyon keresek pénzt. Így aztán, férjemmel együtt nehéz döntést kellett meghoznunk: el kellett adni kis, budapesti lakásunkat, mert egymásfél fizetésből lehetetlenség volt fenntartani.”

Ekkor költöztek Martonvásárra, és Györgyinek – anyagi vonatkozásban – két könnyebb éve jött: siker-könyvei, ha átmenetileg is, de valamelyest megszabadították a pénzügyi gondoktól.

Amikor azonban legutóbb nálunk járt Gödön, kiderült, hogy megint csehül áll...

*

Egy Gödön tartott író-olvasó találkozó után kézenfekvő volt, hogy Györgyi beugorjon hozzánk, és megölelje a kölyköket. Különösen a kislányunkat szorongatta meghitten a nappaliban, miután evett egy kis házi pizzát.

– Nemcsak a kutyák és a cicák simogatása nyújt nagy vigaszt a depiseknek, de az is, ha kisgyerekek társaságá-

ban lehetnek – magyarázta. – Mindig jó kedvem lesz tőlük. Játszani kell velük, butaságokat mondanak, édesek. Finom az illatuk, odajönnek megpuszítani és – legalább az ő szemükben – istennőnek érzem magam, akire szükségük van, akit szeretetreméltónak és szépnek találnak. Kócosan és kifestetlenül is.

Sárikára nézett.

– Látod, ha tudom, hogy beugrunk, biztosan hoztam volna neked valamit – mosolygott rá, majd büntudatosan hunyorogva odasúgta nekem: – Meg ha úgy állnék anyagilag.

Megkérdeztem, mennyire súlyosak a gondok. Közölte, hogy nyugodjak meg: egy baráti kölcsön nem segít. Nem nyugodtam meg.

Sárika közben Györgyre vetette nagy kék szemét, odabújt hozzá, és átható szeretettel figyelte, mit mond. Györgyi persze majd' elolvadt, és amikor a párom jelezte, hogy egy hároméves kislánynak este tízkor már ágyban a helye, akkor könnyögőre fogta:

– Jaj, ne, hadd maradjon még egy kicsit!

Szorította a gyermeket, élvezni akarta a tovaröppenő utolsó pillanatokat. Sárika meg az anyjára pislogott, hogy most mit is tegyen. Végül Györgyi szétnyitotta a karját, és elengedte a kis madarat.

A gyermek elillant, s csak a hangját hallottuk valahonnan bentről, a szobák felől, ahogy az anyjától kérdezőgeti:

– Miért sír a Györgyi?

Hazaindultunk. Györgyi önkéntelen félig-sírással ült mellettem. Odafönt ragyogott a márciusi hold ezüstös sarlója.

*

Segíteni akartam. Kértem a lapigazgatómat, hogy ebédeljünk együtt.

– Szeretném, ha Albert Györgyi írna nekünk – szögeztem le már a levesnél.

– Miért?

– Mert neki nagy valószínűséggel azok a sztárok is megállnak, akiket az újságíróink hiába kergetnek.

– Például?

– Geszti. Fábry. Friderikusz. Kamarás. Csányi.

– És mennyit fizetnének neki?

– Negyvenet.

– Mi van? Kétszer annyit, mint egy ugyanekkora cikkért bárki másnak?

– Húzó név.

A lapigazgató bólintott.

– Jó, beszélj vele.

A szerkesztőségbe érve Györgyit tárcsáztam.

– Halló! Édesem, nincs kedved írni nekünk?

– Mi?

– Írni, cikket.

– Milyen cikket?

– Interjút.

– Hány... hányadika... hányadika van ma?

– Tessék?

- Október van?
- Január. Minden rendben, Györgyi?
- Minden. Csak most keltem fel.
- Délután három óra van.
- Ja, legalább. Megpróbálom összekaparni magamat. Azt hiszem, ma jönnek hozzám a... mit tudom én, melyik laptól. Már nem lehet lemondani őket. Szerintem úton vannak. Fotós is jön.
- Hányra?
- Háromra.
- Az istenért, Györgyi, három óra van!
- Basszus, csengetnek. Majd hívlak. Vagy hívj. Másnap újra kerestem.
- Helló bébi!
- De jó, hogy hívsz! Képzeld, megkaptam az utolsó részletet is a könyvből. Most lóvé terén rendben vagyok Egy ideig. Mi lenne, ha kivételesen én hívnálak meg téged a Gustóba?
- Megbeszéljük. András?
- Nem sokat tudok róla.
- De nincs harag...
- Ugyan, évek óta csak lézengtünk egymás mellett. Azért én a válásunk ellenére is nagyon szeretem.
- Miért ne szeretnéd?
- Csak mert sok nő meghülyül, ha felbomlik a házassága, és hajlamos szemétnek beállítani a volt férjét. Főleg ha a férj akar válni. Mint nálunk András. De mi haverok maradtunk, szerintem.

– Volt már az új kéróban?

– Persze. De azt hiszem, eladom a lakást.

– Mi?

– Nyomaszt.

– Nyomaszt? Édesem, olyan panorámád van, mint a köztársasági elnöknek! Egy lakás a Vár alatt, ilyen kilátással! Mi bajod van vele?

– Mít tudom én! Van, hogy hetekig be sem ágyazok. Állati nagy kupi van, nincs erőm rendet rakni. Nem mosok, ugyanazt a ruhát veszem föl mindennap. Úgyse nagyon megyek emberek közé, mióta megszűnt az ATV-s műsorom. Feljött egy barátnőm, lelkendezett, hogy mennyire tetszik neki a lakás, ilyen kis ékszerdobozra vágyott egész életében. Azt mondtam neki, hogy az övé.

– És legalább jó árat ad érte?

– Fogalmam sincs. Tudod, mennyit értek én a pénzhez. De nem is érdekel az ár. A lényeg, hogy tudjak belőle venni egy másik lakást. Mégse lakhatok a Gustóban!

– Nem a lakással van gond, Györgyi...

– Nekem mondd? Ez a Kulka Jancsi-betegség. Ő ilyen, meg a Friderikusz Sanyi. Nem tudnak megmaradni a seggükön. Ez van. Nekünk soha sehol nem elég jó. De tudom én, hogy ez a nyugtalanság belülről fakad. Nézd meg a Hegyi Barbarát, ő a mai napig abban a házban él, amelyikben megszületett. Na, mit kell írni?

– Interjúkat.

– Kikkel?

– Adj egy tízes listát, kiválasztok róla hármat.

– Inkább mondjátok meg, hogy kiket szeretnétek. Nem bánám, ha le is beszélhetek velük.

– Rendben, édesem. J. jöhet?

– Tőlem. Tégy egy próbát! Nekem nincs ellenemre.

– Csak vicc volt.

– Ja? Kac-kac. De egyezzünk meg abban, hogy nem fikázhatod az interjúkat. Belenyúlhatsz, de nem akarom tudni a véleményedet. Te egy hülye maximalista barom vagy.

– Hasonlítunk egymásra.

– Nem bírom a kritikát. Valószínűleg nem nőttem fel. Azt szeretném, ha minden ember szeretne. Egy hároméves gyerek szintjén vagyok. Spirónak sem felejttem el, hogy vagy húsz éve széttrancsírozott a Népszabiban, csak mert úgy ejtettem az amerikai színészek nevét, ahogy kell. Három évre tönkrecseszte az életemet. Valamiért ezt az országot baromira irritálom.

– És ebbe mindennap majdnem belehalsz.

– Beteg vagyok. Az, hogy hírességekkel bújtam ágyba, szintén csak az öngazolásról szólt. Úgy éreztem, hogy ha híres pasik szeretnek, akkor biztosan érek valamit! Örület, de például attól éreztem magamat értékesnek, hogy Gábor felrúgott miattam egy kilencéves házasságot, és otthagytott két gyereket! Tudod, sosem bírtam elfogadni, hogy az életnek nevezett színi előadásban nem vagyok főszereplőnek való. Talán ezért jutottam idáig. Most no love, no lóvé...

*

Négy-öt anyagot írt nekünk. De már az is csoda volt, ha odaért az interjúkra. Megtörtént, hogy hiába várt rá a riportalany. Sürgősen ki kellett küldenem helyette egy újságíró, hogy elkészüljön az anyag. Felhívtam. Semmit sem kellett mondanom. Pontosan tudta, hogy ez így nem mehet tovább. Azt mondta, nem haragszik. Persze haragudott.

De a kurva életbe, hát egy egész világból nem lehet pszichiátriai klinikát csinálni!

Cirkusz a halál torkában

Néha elképzelek egy másik befejezést. Györgyinek sikerül örökbe fogadnia egy kisgyereket, abbahagyja az ivást, indít néhány szakmabelivel egy új színházi és filmes lapot, vagy angolt kezd tanítani egy felkapott kis nyelvviskolában, s összejön egy őszes halántékú üzletemberrel, akivel Csillaghegyre költöznek egy hangulatos kis házba.

A depresszióját karbantartja a pirulákkal, jogsit szerez, és minden héten legalább egyszer spenótot főz és banánturmixot készít: ez a kettő volt a kedvence.

Hét végén elbringázik a szüleihez, akikkel ha nem is ideális, de korrekt viszonyt ápol, és minden negyedévben elmennek a gyerekekkel és a párjával egy vidéki wellness-szállodába, ahol órák hosszat áztatják magukat a pezsgőfürdőben.

Tudom, tudom... ha nem utálta volna mindig is az sms-írást, most biztosan küldene egyet fentről: „Cicuka, menj a p.-ba, hát ennyire nem ismersz?”

Beszéltünk erről itt, a Földön is. Nem hittem el, hogy mi, a barátai sem tudjuk felsegíteni a padlóról. Igenis voltak lehetőségei az elmúlt években! Saját tévéműsort vezetett, rádiózott... A könyvsikerei után annyit írha-

tott volna, amennyit nem szégyell, és oda, ahova csak akar!

De ő mindig lent volt. Mindig nagyon mélyen.

– A lelkem nem tudom kitépni! – sírta el magát, amikor a fejemet ütöttem a falba, amiért nem lehet neki segíteni. – Hát ha csak rosszul néz rám valaki, már az is elegendő ahhoz, hogy két hétig hálni járjon belém a lélek! A Détár Enci kibőgi magát, ha elege van a világból, aztán kifesti az arcát és megy tovább, kőkeményen, rámenősen, harcos amazonként! Én... én belül egy összegömbölyödött kis mókusfióka vagyok... tegnap egy csontszáraz sonkás zsömlét sóztak rám a Keletiben. Szerinted visszamentem és szóltam? Francot. A Blaháig majszoltam, aztán kidobtam a maradékot.

Ez idén tavasszal volt. Aztán jött az életében a... a „szerelem”. Sokáig nem találkoztunk. Biztosan bennem van a hiba, de az utolsó tavasza végén beütő lamúrról nekem Nagy Nemzeti Naptárdívánk jutott az eszembe, aki nem is olyan rég másfél órán át töprengett egy főszerkesztői szobában, hogy vajon melyik álsztorival tud több héten át a magazinban szerepelni: ha lesz Olaszországban egy kamuszerelme, ha felkeresi kamuszerelmének a zabigyerekét Párizsban, vagy ha egyenesen a kamu zabigyerekét kezdi kutatni a régi kamuszerelme hazájában (az ország kedv szerint választható), és meg is találja...

Sok mindent tudok D.-ről, az utolsó kapcsolat lovagjáról, de Györgyi túl hamar ment el ahhoz, hogy biz-

tosan érezhessem: mi az, amit ebből a kapcsolatból ő is megosztana a nyilvánossággal.

A férfiideálja esztétikailag George Michael és Robert Redford volt. Emberileg pedig Gálffi László.

Nem szeretnék találgatásokba bocsátkozni, hogy élete végén miért adta ennél alább.

*

Olvasom, hogy a TV2-től nyár végén elbocsátott, amúgy nagyon rokonszenves Szebeni Istvánt kiborította Györgyi halála, és – több, a halála utáni napokban Györgyre emlékező újságíró kollégával együtt – kirohant a kereskedelmi tévék ellen.

„Györgyi tragédiáját a média okozta, kihasználták, már a földön feküdt, amikor még rugdosták...” – nyilatkozta.

Én ezzel nem értek egyet.

Válasszuk ketté a médiakérdést.

Egyrészt számos bíráló ér a bulvárt, amely kíméletlenül befurakodik a hírességek magánéletébe. Emlékszem, nem is olyan régen bejött hozzám egykori szerkesztőségembe a Pindroch Csaba–Verebes Linda házaspár, és felháborodottan kifogásolták, hogy kint volt a vidéki házuknál egy fotós a lapunktól, és titokban felvételeket készített.

Nekik is csak ezt mondhattam: a hírnév nemcsak a jobb étellel (nagy pénz, szebb hús a hentesnél, kiemelt elbánás a gyerekünknek a suliban, ingyenbelépő ide-oda stb.) jár, de árnyékos oldala is van. Az nem megy, hogy

a sztárságból csak a jót akarom kiélni, a hátulütői miatt meg felháborodom! Akkor jó a média, amikor imidzset építünk? Amikor reklámot akarunk az új filmünknek? Amikor el akarjuk adni az új könyvünket, műsorunkat, lemezünket?

Természetesen eszemben sincs védeni a médiát, ha rossz, ha félreinformál, hazudik, túloz, blöfföl. De ahogy a minőségi lapokat, úgy a bulvárt is a helyén kell kezelni. Az embereket már 2000, 1000 vagy 500 éve is az érdekelte, hogy melyik gladiátor öli meg a másikat, kit feszítenek keresztre, égetnek meg, törnek kerékbe, és kivel csalja meg VIII. Henriket Boleyn Anna.

A bulvár legalább felvállalja, hogy a flaszterre megy a sztoriért. És hogy két kérdés érdekl: mennyi a lé, és ki kivel...? Merthogy az embereket is ez a két kérdés érdekl a legjobban.

(Csak egy rövid személyes közbevetés: engem sokkal jobban irritál, amikor egy önmagát közszolgálatiként definiáló médium kirándul át suttyomban a bulvármezőkre. A Györgyi utolsó képernyős megjelenését rögzítő királyi tévé illetékes szerkesztőjére például kifejezetten fújok. Egy Kepessel készített jubileumi interjú után betenni Szulák beszélgetős műsorát önmagában is öngyilkosság. De aki Györgyit meghívta a „Miért ír egy nő?” témában, az hiába nevezi magát közszolgálatinak, épp olyan kereskedelmi szemlélettel ügködik, mint bármelyik kollégája a Róna utcából vagy a Camponából. A három sikeres, a világgal szemmel láthatóan rendben lévő,

szépíró hölgy mellé beültettek egy terápiából, öngyógyításból és keserűségből író számkivetettet, vélhetően arra számítván, hogy legalább lesz majd valaki, aki az írás keveseket érdeklő titkai mellett, a könyvei okán szaftos részleteket citálva a zűrös magánéletéből, feldobja majd kissé az első perctől fogva alig elviselhetően belterjessé váló csevejt.

Nos, nem jött be a számításuk. Györgyi kiábrándítóan kevés utalást tett a magánéletére, viszont mindvégig tökéletesen kívülállónak mutatkozott. A testtartása, a gesztusai, a hozzászólása mind-mind arról tanúskodtak, hogy van ugyan néhány szempont, amiért kétségtelenül megérte eljönni Szulákhhoz, de végtére is mi a fészkes fenét keres itten, ennyi boldog, örömmel író és babázó ember között?)

Nézzük a Györgyi révén felmerülő, a médiával kapcsolatos kérdés másik oldalát! Ha felhív egy újságíró, mondhatod azt, hogy nem nyilatkozol. De! Ha egyetlen további szót is kinyögsz, akkor semmiben sem lehetsz biztos. Ezzel a rendkívül okos Albert Györgyi is tisztában volt. Mégis mindig mondott valamit, ráadásul többnyire olyasmit, amiért aztán az újságíró dicséretet kapott a rovatvezetőjétől. Jól ismervén őt, talán nem túlzás azt állítanom, hogy sokszor tudatosan szította a feszültséget. Tisztában volt vele: a végletekig ki kell adnia magát, hogy figyeljenek rá. De szüksége is volt erre a figyelemre. A médiaszereplés tehát az öngyógyítása része volt. Nemcsak a médiának, neki is szüksége volt rá! Tíz nap-

pal a halála előtt még félmeztelen fiúkkal állt a hot! magazin fotósának kamerája elé a Korda-villában. Egész délelőtt pózolt, bár néha szünetet kért és leszaladt a bárba egy pohár pezsgőért. Élvezte, hogy nagyinterjú készül vele, egy fillér nélkül vállalta a megerőltető munkát.

Élete utolsó szakaszában szinte egyfajta szenvedélybetegségként jelentkezett nála a kényszeres szereplési vágy. Ha úgy vesszük, olyan volt számára néhány ütős mondatot belerobbantani az éterbe, mint másnak a dohányzás. Más kérdés, hogy ezzel a szenvedélybetegséggel kizárólag magának okozott kárt, szemben, mondjuk a dohányzással, gondoljunk csak azokra, akik akaratuken kívül szívják mások füstjét. A halála után meglódult hírversenyt mindenestre biztosan élvezte volna. Szulák már a tragikus napon Krizsó Szilvia vendége volt Az Estében, majd megindult a lavina: egy hetilap az *utolsó* fotózással akart nagy példányszámot elérni; az Aktív volt az *utolsó* műsor, ahova igyekezett; Bharatnál folyt le vele az *utolsó* nagy beszélgetés; valamelyik bulvárlap közölte az *utolsó* interjút; a Bors szerint kolléganőjünkkel beszélt Györgyi *utoljára*; s persze Szuláknál ült életében *utoljára* kamera elé.

Lelki szememmel látom, ahogy Györgyi a Gustóban ül az asztalánál, és előregörnyedve kuncog azon, hogyan licitálnak egymásra a sajtótermékek, hogy minél nagyobb előnyt kovácsoljanak a halálából. Naná, hogy kuncog, hisz tudja ő, hogy így megy ez. Ő is használta a médiát erre-arra. Persze szidta a bulvárt, de csak úgy

megszokásból. Hiába sikeredtek erősre a könyvei, a médiumok nélkül azok se fogytak volna olyan szépen.

Ha valaki azt gondolja, hogy csupán szépíteni szeretném a randa valóságot, miszerint Györgyit a végletekig kihasználta a média, és akarata ellenére bohócot csinált belőle, akkor engedtessek meg nekem, hogy a legutolsó nagy tévés jelenésére emlékezzem...

*

Amint megláttam Györgyi „bukdácsolását” a *Hal a tortán*-ban, azonnal tárcsáztam a számát.

– Gondolom, nyomós okod volt rá, hogy szerződtél velük! – támadtam rá, nem mondhatni, hogy túl tapintatosan.

– Money, money, money, money... – dalolta Liza Minnellsen. – Március óta nincs állásom.

Valóban, az ATV után a Jazzy Rádiónál is elbúcsúztak tőle.

– Legalább tisztességesen megfizettek? – kérdeztem.
– Mert nézettséget, azt kurvára hoztál nekik, bébike!

– Háromszázezer.

– Kérhettél volna többet is.

– Nem kértem. Tudod, milyen nagy fasz vagyok. Egy igazi szar üzletember. Levettek a lábamról azzal, hogy végre nem a szenvedéseimről kell beszélnem. Különben is: olyan ászok buktak bele a kereskedelmi tévészésbe, mint a Geszti, az Alföldi vagy a Hajós. Látod, szegény Szebenit is kirúgták az Aktívból, pedig ügyes volt. Én meg szuper nézettséget csinálok, érted? Én nem. Na, mindegy.

Dehogynem értette. Vérében volt a szakma. Pontosan tudta, hogy csak a rossz hír: hír. A jó hír senkit sem érdekel. Körülötte pedig öt éve folyamatosan forrt a levegő. Ha őszinte akarok lenni: én már sokkal előbb be-dobtam volna a törülközőt, mint a harmadik férje.

Szinte repkedett, amikor aláírták velem a szerződést a *Hal a tortán*-ra. A műsor felelősei persze aggódtak. Nem azért, mert a lakásában hónapok óta nem pakolt ki a dobozokból (ez a haláláig így maradt), és ezért nem lehetett nála főzni. Ezt megoldották a barátnőjénél. A TV2-nél inkább attól tartottak, hogy kiszámíthatatlan lesz. De bevállalták a kockázatot, mert Györgyi szerepeltetése jó nézettséggel kecsegtetett. Felmerült, hogy egy külön embert állítanak mellé, aki gondoskodik róla, hogy időben megjelenjen a szereplőket szállító busznál, és hogy legalább a kamera bekapcsolásáig viszonylag józan állapotban maradjon. Végül az a döntés született, hogy tesznek egy próbát, és ha az első forgatási napon probléma merül fel, azonnal bevetik a „személyi testőrt”.

Nem merült fel probléma. Minden forgatási napon, amikor Györgyi lakása elé gördült a „szereplőbusz”, a riporternő percre pontosan jelent meg a ház kapujában. Később, amikor az esték előrehaladtával egyre illumináltabb állapotba került, természetesen figyelniük kellett a stábtagnak, hogy minden az előre kijelölt keretek között maradjon. De kivétel nélkül mindenki szerette Györgyit, aki a közvetlenségével és az őszinteségével levette a lábukról a TV2 munkatársait.

Fürdött a lecsúszott díva szerepében, és bár a kamera előtt tudatosan alakította a „dögöljön meg az egész világ” című színjáték főszerepét, valójában élvezte, hogy végre ismét rá figyel egy egész ország. Olyan volt ez, mint amikor időpontot akartak egyeztetni vele, ő pedig sóhajtozva ütötte fel a noteszét. „Istenem, hogy unom én ezt a felhajtást!” – panaszkolta, miközben majd’ kiugrott a bőréből, hogy napokra, hetekre tele van a naptára előjegyzésekkel.

Napokra, hetekre megoldódott, hogy célt találjon az életének. Megoldódott volna, ha nem szól közbe a halál.

Egy élet véget ér

Bármikor bekövetkezhetett volna. Kár, hogy egy méltatlannak tetsző futó „szerelem” és ötszöri nyilvános lerészegedés után ment el. Két tévéfelvétel között állt meg a szíve, az utcán, néhány kíváncsi lakó szeme láttára.

Fél órával az után, hogy elvesztette az eszméletét, rezgett a zsebemben a telefonom. Egy közös barátunk hívott.

– Most nem érek rá – mondtam neki. Épp tárgyaltam.

– De ráérsz! – üvöltött a telefonba. – Györgyi meghalt.

– Mi van?

– Senkinek nem mondhatod, érted? Megállt a szíve. Itt vagyok a Frankelben. Lezárták az utcát. Küzdenek az életéért a mentősök. Megpróbálják újraéleszteni.

– Szóval nem biztos! Nem biztos, ugye?

– Hogyhogy nem biztos?

– Volt már ilyen... Volt már hasonló szitu... Nem megy el, kemény csaj!

– Imádkozzunk!

Katt. Megszakadt a vonal. Kit hívjak, mihez kapjak? Tudhat-e bárki többet a bennfentesnél, aki egyenesen a helyszínről hívott?

Nagyon lassan peregtek a másodpercek. Kimentem az emeleti tárgyalóból, nekidőltem a hideg falnak. Lükettett a halántékom, a könnyeimmel küszködtem. Egy pillanatig se jutott eszembe azért imádkozni, hogy ne tudják visszahozni, ne szenvedjen tovább, ne épüljön le, ne legyen élőhalott évekig. Azt akartam, hogy éljen, és hívjon félrészegen, hogy vigyem haza valahonnan, csak maradjon itt velünk. Ebből is látszik, milyen önző az ember.

Izgatott moraj hallatszott valahonnan. Idő kellett hozzá, míg felfogtam, hogy a zsebemben rezeg a mobil.

– Mi van?

– Meghalt. Feladták a küzdelmet a mentősök.

Nem emlékszem, mit válaszoltam. Talán csak bizonytalan mormolás tört elő belőlem. Talán nem mondtam semmit. Forgott velem a világ. Becsuktam a szemem, hátha akkor megáll. Nyelni kellett volna, de nem tudtam.

*

Ugyan mennyi fájdalmat, kínzást és önkínzást bír el egy szív? S mennyi kint gyűjthet össze az ember negyvennégy év alatt?

Jutott nekünk, itt maradottaknak is elég a fájdalomtól. Például mert a család közleményben tudatta: „...Drága Halottunk végső búcsúztatását... nem kívánjuk nyilvánossá tenni.”

„Drága Halottunk”! Nem akarok ízléstelen lenni, ezért csak annyit mondok: Györgyi halála után pár perccel a rendőrség megpróbálta értesíteni a családját, de sem

a telefonjában, sem a jegyzetfüzetében nem találták hozzátartozói elérhetőségét.

Azok intézkedtek a temetéséről, akik sohasem fogadták el olyanak, amilyen volt. És akikkel tulajdonképpen évtizedek óta szóba sem állt, mert szóba sem álltak vele.

Istenem, ha nem vártak volna ezzel a „kisajátítással” ilyen sokáig! Ha beletörődtek volna abba, hogy a gyerekek beteg, s éppen rájuk van szüksége a gyógyuláshoz! De legalábbis a fájdalmak könnyebb elviseléséhez.

Ehelyett leélték az életüket Györgyi nélkül, s ha ebben maga Györgyi is hibás volt, akkor is azt kell mondanom: szomorú szülői-gyermeki sors ez.

Szeretteinket még életükben kell szeretni, s óvni akár önmaguk ellen is, legyen bármilyenek.

*

Ha a Kedves Olvasó felüti a depressziókönyvet a 215. oldalon, a lap közepén a Györgyivel készült interjú, de talán Györgyi egész életének is a legfontosabb mondatait olvashatja. A máltai kalandjukról beszél, amelynek során majdnem belefulladtak Andrással a háborgó tengerbe:

„... ő már kijutott az örvényből, én azonban még pörögtem az árral. Láttam, hogy visszafordul értem, de már biztonságban van. És akkor melegség töltötte el a szívemet. Gergő, én alapvetően nem szeretem magam! Komolyan! De akkor, ott, hogy kilöktem Andrást az életbe, és küzdöttem azért, hogy én is életben maradhassak őérette... szóval akkor ott szerettem magam. Igen... éle-

temben először. Sosem éreztem nagyobb boldogságot annál.”

Azt gondolom, hogy ha létezik *albertgyörgyi*-rejtély, akkor ez a kulcsa.

Ez az ember, ez a gyermeki lélek akkor volt boldog, ha volt kiért boldognak lennie, s csak ha volt kiért boldognak lennie, akkor volt képes önmagát szeretni. Meséli, hogy amikor 1994-ben Györgyinek nem volt állása, s végül felvették a nem sokkal korábban indult Blikkhez, örökké csinosan, kivirultan, szinte minden nap új ruhában libbent be a szerkesztőségbe. Ugyanis éppen halálosan szerelmes volt a második férjébe, Gáborba. Órákon keresztül válogatta a spanyol csempét és járólapot a közös lakásukba (amit később, a váláskor otthagyt Gábornak), és óránként ötször hívta föl a színészt a színházban, hogy megkérdezze tőle: „Ez jó lesz így, drágám? Tetszeni fog úgy, édesem?”

Milyen végtelenül pontosan fogalmazta meg Györgyi egész létezésének alaptételét abban a két évvel ezelőtti interjúban: szeretem önmagam, mert szeretsz engem! Nála csak egyvalaki énekelte meg szebben ezt a különös igazságot. Kedvenc költője, József Attila volt az, akinek törékeny személyisége ugyancsak nem bírta el rettenetes és különös tehetségét. A *Gyermekké tettél* című vers így zárul:

*„Sok ember él, ki érzéketlen, mint én,
kinek szeméből mégis könny ered.
Nagyon szeretlek, hisz magamat szintén
nagyon meg tudtam szeretni veled.”*

Én az utolsó két sort írnám a sírjára.

*

Október 11-én Györgyi kiadójának budai irodájába vár-
ták a barátokat egy hangulatos, bensőséges emlékezésre.
Mindenütt apró mécsesek pislácoltak, a megtört szívű
vendégek szeretettel üdvözölték egymást. A kiadó veze-
tője fogadta az érkezőket. Egy nappal a halála előtt járt
nála Györgyi. A harmadik könyvről beszélgettek. Régóta
beszélgettek a harmadik könyvről, de Györgyi egyelőre
nem érzett magában elég erőt az elkészítéséhez.

A közös emlékezésre sorra eljöttek Györgyi életének
részesei. Lukin, Sárközy, Petrányi, Sándor Erzszi, Vágó,
Szilágyi, Vándor, Szegő, Gellért, Gyárfás Anikó, a kiadó
munkatársai, sőt, amikor filmrészleteket kezdtek vetíteni,
a volt vőlegény (a későbbi intendáns) is helyet foglalt
egy széken. A Gusto tulajdonosa hatalmas csokor virág-
gal érkezett, s később a harmadik férj, András is befutott.

Néhány perc ünnepi megilletődöttség után történe-
tek áradata tört fel az emlékezőkből.

Szóba került a Nap Tv, amelynek akkori szerkesztője
a lazább, családiasabb szombati napokra osztotta be
Györgyit, mert a riporternő sosem rajongott a politikai
interjúkért. Így is becsúszott egy Kovács Lászlóval foly-

tatott telefonbeszélgetés, ám az aznapi felelős szerkesztő, bizonyos Bayer Zsolt nem érkezett meg az adásra, csak egy papírt hagyott hátra: „Kovácsot felhívni”. Györgyinek és a szerkesztőnek pedig fogalmuk sem volt, mit is kellene kérdezni az akkori külügyminisztertől, mi az aktualitás. Végül Györgyi saját kútfóból megoldotta a kérdéseket, ám az interjúnak majdnem külpolitikai válság lett az eredménye. Később Kovács betelefonált a Nap TV-be, hogy ő ennek a műsornak soha többé nem nyilatkozik, hát mit csinált az Albert? Csitították. Persze nem azzal, hogy Albert csak a dolgát végezte, és nagyon jól...

Azt az időszakot is felidéztek a barátok, amikor Diana hercegnő elhunyt, és az egész magyar sajtó Györgyit ostromolta interjúért mint a magyar Diana-szakértőt. Amikor egy riportban megkérdezték tőle, hogy mi jutott eszébe a tragikus autóbaleset hallatán, ugyanazt válaszolta, amit mi is hajtogatunk október 3. óta: „Nem tudom elhinni!”

Elhangzott a sztori, amikor Györgyit kint akarták marasztalni az akkor négyesztendős Music TV-nél, mégpedig az első nap tizenötödik percében, maga az igazgató. „Rád van szükségünk!” – hajtogatta, de Györgyi nem maradt. Hagyta elmenni élete egyik legfontosabb vonatát.

Szóba került az is, midőn azzal ment be Vágóhoz a húszas évei elején, hogy riportokat akar csinálni. Vágó közölte: az nem nagyon fog menni, mert ahhoz angolul kell tudni. Tud angolul? Györgyi beszélni kezdett. Vágó a húszadik másodpercben levette a szemüvegét. A negy-

venedikben megtörölte a homlokát. A hatvanadikban pedig leállította Györgyit.

Addig azt hitte, hogy a nyelvtudásával egyeduralgó a médiában. Erre besétált hozzá egy lány, aki folyékonyan beszélt angolul.

Vágó egyébként elejtett néhány nagyon fontos és pontos mondatot. Mint említette, Györgyiről mindenki tudta, hogy átkozottul jó a szakmájában, de túlságosan előre szaladt. Nyelvtudásban, stílusban és felkészültségben messze megelőzte a korát, s ez mindig is bökte a kollégák csőrét. Ezért ahol lehetett, nyírták. Ha nem tudták a szakmaisága miatt, akkor razziákat tartottak az íróasztalánál, és kijelentették, hogy túlságosan nagy a rendetlenség az asztalon, büntetést érdemel. A kollégák egyöntetű véleménye szerint nem volt rendetlenség Györgyi asztalán. De amikor harmadszorra is megcsinálták nála a razziát, odavágta a munkakönyvét, és kísétált a Rádióból.

Meghallgathattuk az MTV Reggeli egykori főszerkesztőjétől, hogy Györgyi maga jelentkezett nála egy március 15-i ünnepi műsor vezetésére. Akkor már nem volt túl jó állapotban, ezért a főszerkesztő kicsit megijedt a gondolatától, hogy Györgyi vigye az adást. Végül Györgyi meggyőzte, hogy tökéletesen felkészül majd a feladatra, és ebben a főszerkesztő is segített neki. Az adás reggelén habos fehér ingben, kokárdával a szíve fölött jelentkezett a stúdióban. Olyan volt, mint egy iskolás kislány, aki lelkében is kész az ünnepre.

Kitűnően megoldotta a feladatot. Csak bízni kellett benne.

Végül megnéztünk egy részletet az utolsó igazán nagy megbízatásából, a 2007-es Oscar-közvetítésből. Balázs Panna várandóssága miatt Györgyit kérte fel Schiwert Takács László a műsorvezetésre, s ha Györgyi szorongva is, de tisztességesen helytállt. Ám 2008-ban visszatért Panna, ezért Györgyi összeomlott. Nehezen tudta megemészteni, hogy egy évvel korábban csak helyettesíteni hívták.

Éjszakába nyúlt az emlékezés. Azt hiszem, Györgyi lubickolt volna ezen az összejövetelen.

A múltó idővel egyre tágul a szakadék, mely a jelen és a múlt között tátong. A barátok dolga, hogy áthidalják ezt a szakadékot.

*

Most, könyvem végére jutva egyáltalán nem vagyok róla meggyőződve, hogy mindezt meg kellett írnom. Pontosítok: egyáltalán nem vagyok róla meggyőződve, hogy most kellett megírnom ezt a könyvet. Mindvégig meglehetősen zaklatottan róttam a sorokat, hiszen Györgyi halálának harmadnapján ütöttem le az első szót, így érthető, ha gyász és megrendülés itatta át mondanivalómat. Talán hagyni kellett volna elülni kicsit a tragédia keltette érzelmi hullámokat. Ráadásul könnyen lehet, hogy évek múltán objektívebben és távolságtartóbban írhattam volna az elvesztett barátról.

Schopenhauerrel vallom: „Gyakran csak évek múlva látjuk helyes megvilágításban mások cselekedeteit, sőt néha a magunkéit is.”

Annak, hogy mégsem bánom, hogy a friss fájdalom vezette tollamat, egyetlen oka van: sohasem sikerült volna ilyen őszintére ez az anyag, ha későbbre halasztom a munkát. Ha csupán néhány héttel is eltolom az emlékek felelevenítését, belépett volna az önkontroll, a kegyeletteljes finomítgatás, s esetleg eluralkodott volna a letaglózott magánemberen a hűvös szerkesztő, a racionális firkász.

Ezt az emlékezést tehát csak és kizárólag néhány nappal a tragédia után tudtam ilyen őszintén megírni, és hiszem, hogy ezzel Györgyi is egyetért a „túlsó oldalon”. S ha némi önzés is vezette a tollamat – remélvén, hogy legalább amíg róla írok, meghosszabbíthatom kissé a földi létét, itt tudhatom még egy kicsit magam mellett –, nos, kérem, nézze ezt el nekem a Kedves Olvasó. A fájó veszteségérzés néha szokatlan tettekre ragadtatja az embert.

Ám hiába a halottaink utáni vágyakozás mardosó fájdalma, végül hagyni kell őket elmenni – hogy örökre velünk maradhassanak.

Légy jó, bébike! Most már nyugodj békében.

Alsógöd, 2008. október 12.

Tartalom

Gyász	7
Meteorit	16
Nem érdemes meghalni	27
Hallhatatlanságtól a halhatatlanságig	33
Jelenetek a pszichiátriáról	50
A vég kezdete	64
„No love, no lóvé”	75
Cirkusz a halál torkában	86
Egy élet véget ér	95